

VINERI 8 FEBRUARIE 2002 • ANUL LII NR. 6

FOAIA

românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

EMANUEL GOJDU
1893-1970

„Să-i fie țărîna ușoară, că memoria-i e eternă...”

Curțile Gojdu – o proprietate controversată

Pasiunea artistică a trei frați din Micherechi

CALENDAR ORTODOX

11 februarie, luni – Sf. Sfințit Mc. Vlasie; Sf. Împărăteasă Teodora.
12 februarie, marți – Sf. Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei și Antonie Patriarhul; Sf. Mc. Hristea.
13 februarie, miercuri – Cuv. Martinian; Sf. Ap. Acvila și Priscila.
14 februarie, joi – Cuv. Auxențiu, Maron și Avraam.
15 februarie, vineri – Sf. Ap. Onisim; Sf. Mc. Maior; Cuv. Eusebiu.
16 februarie, sâmbătă – Sf. Mc. Pamfil și Valentin; Cuv. Flavian.
17 februarie, duminică – Sf. Mare Mc. Teodor Tiron; Sf. Mariamna.
Duminica a 17-a după Rusalii (a Cananeencei).

Un nume pe săptămână

Radu (15 februarie) – nume de origine slavă, compus cu elementul *rad-* „bucuros”. Familia numelui este deosebit de bogată, conținând derivate împrumutate sau create pe teren românesc: *Radeș, Radan, Radeș, Radina, Radna, Rados, Radovan, Rădac, Rădaia, Rădicu, Rădița, Răducu, Răducan, Rădulea* etc.

Acest nume a fost purtat de mai mulți voievozi români, începând cu primul domn al Țării Românești, legendarul *Radu Negru* (Negru-Vodă), personaj al unor celebre balade. Un alt *Radu* (*cel Mare*), care a domnit între 1495-1508, a înființat prima tipografie românească, la Tîrgoviște, unde a fost tipărit un *Liturghier*.

AGENDĂ

11 februarie

1862 – s-a născut *Alexandru Davila*, dramaturg și om politic, autorul dramei istorice în versuri „Vlaicu Vodă”.

1866 – *Al. I. Cuza* a fost silit să abdice, ca urmare a conjurației pregătite de „monstruoasa coaliție”.

1929 – s-a constituit statul *Vatican*.

12 februarie

1809 – s-a născut *Abraham Lincoln*, al 16-lea președinte al Statelor Unite.

1894 – s-a născut poeta *Otilia Cazimir* (Alexandrina Gavrilescu).

13 februarie

1453 – *Iancu de Hunedoara* a încetat să mai fie guvernatorul Ungariei.

1849 – Delegația adunării române de la Sibiu, condusă de episcopul ortodox *Andrei Șaguna*, a înfățișat împăratului „Petițiunea generală a fruntașilor români din Transilvania, Banat și Bucovina”, care cerea, între altele, legitima constituire a națiunii române într-un organism statal unitar, de sine stătător în cadrul monarhiei, administrație în limba română, reprezentanța proporțională în parlamentul imperial.

14 februarie

1821 – a murit, la Buda, *Petru Maior*, ilustru cărturar iluminist, unul dintre corifeii Școlii Ardelene.

1851 – se înființează la Paris, *Junimea Română* – societate politică și culturală a studenților români din capitala Franței.

15 februarie

1851 – s-a născut, la Iași, *Spiru Haret*, cel dintâi român care a obținut doctoratul în matematică la Paris.

1965 – a murit, la Șiria, *Emil Monția*, compozitor român.

16 februarie

1997 – compozitorul *Anatol Vieru* a primit Marele Premiu al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor pe anul 1996, pentru întreaga sa activitate.

17 februarie

1917 – s-a născut, la București, *Ioana Radu*, interpretă de romanțe și muzică populară.

Adunarea generală a UCRU vrea înțelegere
cu AȚRU în privința Foii românești

Ioan Nemeș din Leta Mare a luat cuvîntul în apărarea Foii românești

Ședința adunării generale a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, ținută sîmbătă, 2 februarie, a început cu un moment de reculegere în amintirea regretatului *Vasile Marc*, fost secretar general și președinte al Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria.

La înfîlnirea coordonată de *dr. Ioan Ciotea*, președintele UCRU, au fost trecute în revistă realizările din anul 2001 ale organizației, printre care se găsesc mai multe spectacole teatrale, lansări de

carte, serate literare, programe culturale și cursuri de istorie. Delegații la ședință au adoptat cu majoritate de voturi darea de seamă despre activitatea și despre gospodărirea din 2001 a UCRU. Uniunea a gospodărit în anul trecut 10.804 mii de forinți, din care 2.1 milioane s-au cheltuit pentru renovări. Planul de muncă pe anul 2002 conține programe asemănătoare cu cele din anul trecut, ca noutate figurînd coordonarea formării unei trupe de teatru la Liceul Românesc din

Se va așeza o placă comemorativă
în Cîrtea Gojdu din Budapesta

Societatea Culturală a Românilor din Budapesta își va axa activitatea din anul 2002 în jurul evenimentelor bicentenarului Emanuil Gojdu. Membrii asociației s-au întrunit recent în cadrul Adunării generale, la Capela Bisericii Ortodoxe Române din Budapesta, stabilind programul de activitate al comunității pe anul 2002. Societatea va așeza în cursul anului o placă comemorativă în amintirea lui Emanuil Gojdu la Capela ortodoxă, aflată în incinta clădirilor Curții Gojdu din Budapesta. Serbarea dezvelirii plăcii va prilejui organizarea unui simpozion despre activitatea lui Emanuil Gojdu.

Tot în anul 2002, Societatea budapestană va scoate o carte despre marele mecena al culturii românești. Lucrarea va fi a doua carte despre Emanuil Gojdu, semnată de cercetătoarea *dr. Maria Berényi*, președintele Societății Culturale a Românilor din Budapesta.

Șt. F.

- iova -

Noutăți la vămile românești

De la 1 aprilie vor fi introduse noi reguli la punctele vamale din România, care îi afectează și pe cetățenii Ungariei. Conform acestor prevederi, cetățenii vreunui stat din afara Uniunii Europene, care doresc să intre pe teritoriul României trebuie să dispună de asigurare medicală, bilet de călătorie dus-întors și valută echivalentă cu 50 de euro pe zi.

R. R.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

„Să-i fie țărîna ușoară, că memoria-i e eternă...”

Interviu cu dr. Maria Berényi, directoarea Institutului
de Cercetări al Românilor din Ungaria

Cercetările privind viața și activitatea lui **Emanuil Gojdu** au adus numeroase rezultate, dar ele nu se pot considera încheiate. După 1990 a crescut interesul pentru moștenirea celei mai însemnate fundații particulare care a funcționat vreodată în Imperiul Austro-Ungar. Dr. Maria Berényi a contribuit considerabil la literatura de specialitate, referitoare la Emanuil Gojdu. Cercetătoarea româncă din Ungaria a publicat, în 1995, o carte cu valoare documentară, care conține capitole prețioase despre mecenatul macedoromân.

– Emanuil Gojdu a trăit și a lucrat în mediu maghiar. Cum s-a format viziunea sa în condițiile timpului în care a trăit?

– Gojdu a fost un macedoromân care a ținut foarte mult la limba, biserica și cultura românească, dar a trăit în capitala Ungariei. Cariera lui a început în cancelaria lui **Vitkovics Mihály**, care era un avocat și scriitor de origine sîrbă. Casa lui găzduia un cerc de intelectuali, care încercau să pună la cale reformele țării. Emanuil Gojdu era un oaspete permanent la aceste întâlniri ale reformiștilor maghiari. În același timp, frecventa și salonul literar al lui **Atanasie Grabovsky**, unde s-a împrietenit de exemplu, cu viitorul Mitropolit al Ardealului, **Andrei Șaguna**, dar avea relații și cu alți gânditori români, cum ar fi **Moise Nicoară** sau **Dinicu Golescu**. Deci, el a trăit într-o simbioză culturală și politică maghiaro-română. Gojdu, în 1829, în „Biblioteca românească”, a publicat un apel către boierii români, să susțină cultura și reformele românilor. Cu siguranță aici a adoptat exemplul reformiștilor maghiari. Era uneori acuzat de român că este un filomaghiar. În ciuda acestor acuzații, Gojdu încerca să convingă mulți macedoromâni din Pesta, să nu se lase asimilați. Mulți dintre aceștia erau membri ai nobilimii maghiare, întărindu-se astfel dorința lor de integrare totală în societatea majoritară maghiară. Nu prea era înțeles de contemporanii săi, de aceea privea cu încredere către viitoarea generație. Fiind un avocat înstărit, a ajuns la concluzia că înființarea unei fundații ar putea asigura formarea unei pă-

turi românești de intelectuali.

– În momentul bicentenarului nașterii sale, Emanuil Gojdu va fi elogiât de multă lume. Majoritatea îi va cinsti memoria datorită faimoasei moșteniri pe care a lăsat-o.

Pentru noi, care și astăzi trăim într-o situație de minoritate, așa cum a trăit și Gojdu, poate avea această aniversare și o altă semnificație?

– Fără îndoială. Multe dintre opiniile lui Gojdu sînt actuale și în condițiile noastre. Aștept cu nerăbdare rezultatele noilor volume, care probabil vor apărea cu ocazia bicentenarului. Sînt curioasă cine, ce va evidenția din viața marelui om de cultură. Sînt convinsă că românii din Ungaria privesc activitatea lui Emanuil Gojdu dintr-o altă perspectivă decît conștientul nostru din România. El a făcut apel la unitatea românilor, ceea ce pentru noi este actuală dacă ne gîndim la viitoarele alegeri din această toamnă. Unele persoane ale comunității noastre au o altă viziune, care nu este înțeleasă de lumea contemporană românească de la noi. Eu cred că acești oameni mai puțin acceptați se pot identifica mai ușor cu ideile lui Gojdu. Iar modelul său de conviețuire, de toleranță și de conlucrare pașnică, cu

siguranță are o valoare mai mare pentru oamenii care trăiesc soarta unei naționalități.

– În 1995 ați publicat cartea intitulată „Istoria Fundației Gojdu 1870–1952”. Ce fel de contribuții a adus acest volum la cunoașterea activității lui Emanuil Gojdu și unde se situează în literatura de specialitate?

– Înaintea publicării acestei cărți aveam la dispoziție un singur volum comemorativ, editat la Oradea în 1972, cu ocazia centenarului morții avocatului. Mai aveam doar cîteva studii despre el. Pe mine însă m-au interesat documentele din presa vremii. Făcînd cercetări în Arhiva Națională Maghiară, în 1985 am dat de un dosar care cuprindea și materiale referitoare la Fundația Gojdu. Acesta însă era pus la index, deci n-am avut acces la el. Multă vreme am încercat să ajung în posesia acestor documente, dar nu am reușit. După modificarea legii arhivelor din Ungaria, din 1992, dosarul în sfîrșit s-a scos de sub index. Eram preocupată de faptul că istoriografiile maghiară și română de ce au publicat atît de puțin despre fundația lui Gojdu. Despre ea circulau multe legende, dar la concret s-a știut prea puțin. Cînd am studiat acest dosar, mi-am dat seama de ce nu este prelucrată această temă așa cum trebuie. Soarta a făcut ca un cercetător român din Ungaria să descopere aceste documente de bază, pe care ulterior le-am publicat în format A4, tocmai pentru a reda autentic conținutul lor. Nici nu-mi imaginam că la finele anilor '90 cele două guverne vor intra în polemică pe problema dreptului de posesie a Fundației Gojdu. Documentele publicate de mine au fost studiate de foarte mulți specialiști, dar ele nu au putut fi atacate. Cartea a adus cîteva noutăți, mai ales cu privire la soarta fundației în perioada interbelică. Singurul care a publicat în acest sens a fost **Ioan Lupas**, dar el firește nu cunoștea conținutul documentelor depistate de

Nostalgia Curții Gojdu

Pașii mă poartă pe strada Király înspre Capela noastră din strada Holló. Mă opresc în fața Curții Gojdu. Poarta cu grilaj de fier forjat parcă mă poartă să intru. Mi se deschide o perspectivă cu multe planuri și curți interioare. Pășesc cu sfială în prima curte. Pașii îmi răsună straniu pe caldarîmul gol. Odată, cîndva, aici era o mare animație. Undeva, parcă aud glasuri românești. Mă întorc. A fost doar o iluzie. Pășesc mai departe în celelalte curți. Totul este pustiu. Simt un gust amar în aerul rece al iernii, iar în suflet o mare nostalgie pentru acest spațiu plin de istorie românească. Încep să strig: – Hei! Oameni buni, oameni buni, sînteți acasă? Ecoul zidurilor goale îmi răspunde în ritm sacadat. Mă întorc încetîșor spre poarta cu grilaj de fier forjat. O vrajă mă pătrunde și încep să spun în gînd o rugăciune. Simt în suflet o mare pierdere la trecerea în strada Király.

Ajung la Capela noastră. Slujba a început. Mirosul de cîdelniță și lumînări îmi provoacă o stare de beatitudine. Ne rugăm și cîntăm împreună cu Părintele Marius. Privind icoanele și oamenii din jurul meu mă simt fericit și împăcat: încă mai sînt români în țara asta care se roagă pe limba lor.

La întoarcere trec iarăși prin fața porții de fier forjat și parcă lacrimi se preling de pe grilaj. Simt că am pierdut ceva, ceva foarte drag, care niciodată nu se va mai întoarce. Nostalgia mă pătrunde pînă în ultimul milimetru al ființei, privesc înapoi și parcă glasuri mă cheamă să mă reîntorc în Curtea Gojdu.

Lacrimi amare îmi curg pe obraji și merg mai departe și mai departe și mai... oameni buni, oameni buni, sînteți acasă?

Mihai Cozma, Budapesta

mine. Cartea însă nu constituie faza finală a cercetărilor. Eu am influențat cîteva istorici români spunînd că, dacă la Budapesta s-au găsit documente prețioase, atunci și în Fondul Ministerului Afacerilor Externe de la București trebuie să existe procesele verbale ale părții române, care între cele două războaie mondiale a purtat tratative cu Guvernul Ungar despre soarta Fundației Gojdu. La ora actuală cred că această carte este destul de completă. Dar în acest an doresc să scot o altă publicație, care se va axa pe cunoștințe legate de familia și omul Emanuil Gojdu, respectiv de activitatea sa culturală și politică.

– În momentul bicentenarului nașterii lui Gojdu sînt discuții între Ungaria și România în legătură cu moștenirea bunurilor Gojdu. Renovarea mormîntului din Cimitirul Kerepesi nu e finalizată nici pînă astăzi. Deseori pomeniți cu amărăciune că în conformitate cu Testamentul lui Emanuil Gojdu, fundația este în vigoare pînă în 2071, dar nu s-a găsit nici o soluție pentru reînvierea acesteia. Aceste împrejurări nu oferă un gust amar acestui moment festiv?

– Sigur că da. Fundația Gojdu este un pretext pen-

tru ca cele două state să poarte o polemică zadarnică. Este un lucru regretabil că mai bine de cinci ani, Fundația Gojdu din Oradea nu a reușit să refacă mormîntul. Cred că atît cei de la Oradea, cît și Guvernul României și Ambasada de la Budapesta ar trebui să facă tot posibilul ca aniversarea să fie demnă de amintirea acestei mari personalități. În ceea ce privește anul 2071, într-adevăr pînă atunci fundația ar putea funcționa conform Testamentului. Dar chiar dacă Gojdu a fost un om prevăzător, el a gîndit în condițiile dualismului. El spunea că ar dori să se ridice din mormînt și să-și vadă fundația peste o sută de ani. Cred că ar fi foarte nemulțumit de ceea ce ar vedea astăzi. Ce bine e că nu se mai poate întoarce din mormînt... Emanuil Gojdu a făcut carieră cu ajutorul maghiarilor, dar a încărîntat ca un bun român. Este bine că nu poate vedea nici situația actuală a românilor din Ungaria, pentru că ar fi foarte trist. La 200 de ani de la nașterea sa nu putem spune altceva, decît să-i fie țărîna ușoară, că memoria-i e eternă!

T. Boca

Noi promisiuni de la Oradea

Monumentul Gojdu va fi readus încă în acest an la Budapesta

Șirul festivităților bicentenarului nașterii lui Emanuil Gojdu au început în ziua de 2 februarie, la Giula. După giulani, la sfârșitul acestei săptămâni, și budapeștii vor aniversa acest moment. Orădenii însă vor sărbători numai în ziua de 21 februarie. De ce atâtea date? Românii din Ungaria comemorează conform calendarului vechi. Astfel, după cele mai multe documente, Emanuil Gojdu s-a născut în ziua de 9 februarie 1802. Sînt însă prevăzute în cursul anului 2002 mai multe manifestări comemorative Gojdu, atât în Ungaria, cît și în România.

În ultimii ani a ajuns tot mai mult în centrul atenției soarta clădirilor din Curtea Gojdu, care se află în plin centrul Budapestei, într-o stare deteriorată. Tărăgăneala și nesiguranța, însă, nu este caracteristică numai imobilelor lui Gojdu, ci și monumentului lui, care ar avea menirea să înfrumusețeze și să aperse de capriciile vremurilor mormîntul familiei, a mamei *Anastasia Gojdu-Pometa* (1800–1862), a fiicei *Maria Cornelia Gojdu* (1831–1832) și a tatălui *Emanuil Gojdu* (1802–1870).

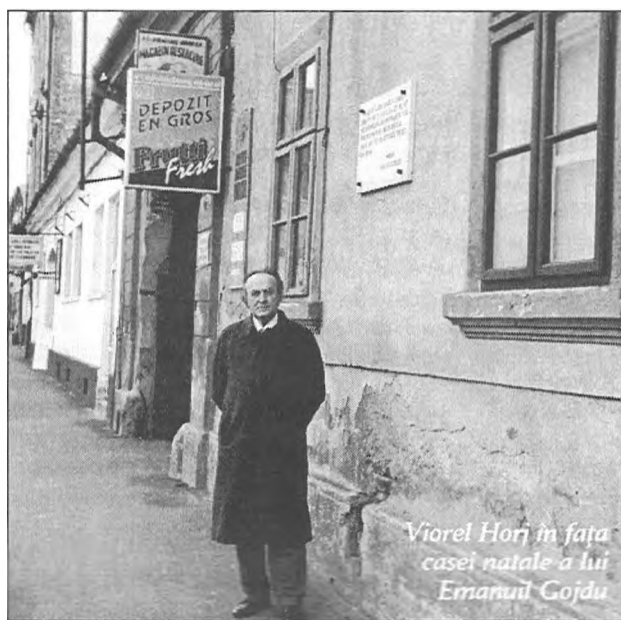
Cum a început...

Monumentul Gojdu a fost transportat, în ziua de 24 iulie 1996, la o uzină din Oradea în scopul renovării. Inițiativa le-a aparținut Ambasadei României la Budapesta (ambasadorul de

atunci fiind domnul *Ioan Donca*), Fundației Gojdu din Oradea și Poliției municipiului Oradea. De mai bine de cinci ani, însă, nu s-au întîmplat prea multe... De fapt, grilajul monumentului a fost readus la Budapesta încă în 1999. Zace într-un depozit al cimitirului Kerepesi, așteptîndu-și celelalte părți – cupola și coloanele – pentru a putea fi montat la locul lui inițial.

Răsfoind relatările de la începutul „poveștii” acestui monument, aflăm următoarele: „Noi, Poliția din Oradea ne-am angajat cu responsabilitate la această misiune, considerînd-o totodată drept o mare distincție pentru Inspectoratul de Poliție Bihor. Facem totul ca în vară elementele să fie gata. Specialiștii noștri consideră că pe vremuri vechiul monument s-a realizat în Austria, timp de 6-7 ani. Sperăm

că noi, orădenii, o să terminăm într-un an...” – astfel l-a informat căpitanul *Lazăr Cîrjan*, șeful Inspectoratului de Poliție din Oradea pe ziaristul *Ștefan Oroian*, la cîteva luni de la începerea lucrărilor. Se pare că nu numai realizarea monumentului, dar și renovările vor dura minimum 6 ani...

Orădenii s-au pus pe treabă

– Cu tristețe trebuie să spun că problema a durat cîteva ani, perioadă în care toți cred că s-ar fi putut face

ceva în renovarea monumentului – ne-a declarat săptămîna trecută domnul *Viorel Horj*, directorul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național din Oradea. – Dar acum pot să vă anunț, cu speranță și cu bucurie, că pe data de 9 februarie va începe

întreprindere din orașul nostru.

– Mai devreme era vorba numai despre o renovare, iar acum aflăm că aceste piese trebuie refăcute...

– După multe cercetări și analize ale specialiștilor, a trebuit să ne dăm seama că materialul din care au fost făcute aceste elemente este în așa stare degradată, că nu se mai poate repara. Piese trebuie turnate din nou pentru că numai așa vor fi durabile.

– Sînt asigurate fondurile financiare pentru ducerea la bun sfîrșit a acestor lucrări?

– N-am evaluat precis o sumă anume, dar ea, oricum, trece de un miliard de lei. Dar vreau să vă spun că în absența acestor mijloace financiare le compensăm cu o colecție de mijloace materiale, de exemplu am adunat fonta și alte materiale necesare.

– Cînd este așteptată încheierea lucrărilor?

– Nu vreau să vă dau un termen precis, dar vă asigur că în anul bicentenar al nașterii lui Gojdu, monumentul funerar al marelui mecena al culturii românești va fi reamplasat în cimitirul Kerepesi din Budapesta.

E. Iova

Sala festivă a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria a fost arhiplină în după-masa zilei de sîmbătă, 2 februarie, cînd s-a aniversat nașterea cu două secole în urmă a mecenatului culturii românești din Transilvania și Ungaria, Emanuil Gojdu. Organizatorii și-au propus ca în această zi să evoce nu numai personalitatea celui care a fost Emanuil Gojdu, dar să facă cunoștință și cu acea ramură a poporului român, cu macedoromânii, a cărui fiu a fost susținătorul valorilor românești pe aceste meleaguri.

Cine sînt macedoromânii? Ce fel de viață au dus ei în Peninsula Balcanică? Ce fel de motive istorice i-au constrîns pe înaintașii lui Gojdu, ai lui Șaguna și mulți alții să părăsească plaiurile natale și să migreze spre nord? Ce fel de tradiții au fost caracteristice pentru familiile aromâne? La toate aceste întrebări a dat

Zi de sărbătoare la Giula

Macedoromânii și Gojdu

răspuns primul conferențiar al zilei, *Adrian Șimon*, directorul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național din Arad, care la început –

într-un mod emoționant – a salutat publicul în graiul vorbit și de Emanuil Gojdu, în aromână.

Din prelegerea domnului Șimon am aflat că nu e

voie să ne gîndim la macedoromâni, ca la niște dinozauri, care au existat numai pînă acum cîteva decenii. Această ramură a poporului român luptă și azi, mai

ales în Grecia, pentru obținerea drepturilor la limba și identitatea lor, dar fără prea mult succes. În alte părți ale lumii, atît în România cît și în Occident, comunitățile aromâne au publicații, teatru și diferite organizații culturale.

După prezentarea specficului macedoromânii, publicul giulan a putut viziona filmul „Mecenații”, realizat de Redacția Românească a Televiziunii Maghiare, a cărui specialiști au fost dr. *Maria Berényi* și preotul *Marius Maghiaru*. Cercetătoarea budapeștană a trecut în revistă cele mai noi rezultate ale cercetărilor sale, prezentîndu-ne în primul rînd „omul” care a fost Emanuil Gojdu și relațiile lui cu apropiații săi.

Printre oaspeții manifestării au fost și reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, în frunte cu Prea Sfințitul Episcop *Sofronie* și ai Ambasadei României de la Budapesta.

R. Ruja

Curțile Gojdu – o proprietate controversată

Acum, când peste cîteva zile se vor sărbători 200 de ani de la nașterea marelui mecenat al tineretului român din Ungaria și Transilvania, *Emanuil Gojdu*, să ne oprim pentru cîteva clipe la problema nerezolvată din punct de vedere românesc a acelor clădiri budapestane, care au fost ridicate de Fundația Gojdu. Acest imobil imens din sectorul VII al Budapestei, un pasaj cu șapte clădiri deteriorate, care face legătură între străzile Király și Dob, reprezintă, în primul rînd, aproape toată istoria și întreaga activitate a celui capitol din istoria culturii românești, care se numește Fundația lui Emanuil Gojdu și care a fost înființată în anul 1870.

De această dată nu vreau să scriu despre activitatea Fundației, ci mai mult despre controversa ivită în ultimii ani între Ungaria și România în privința fostelor clădiri care au aparținut Fundației. După Tratatul de pace de la Trianon (1920), cea mai însemnată avere a Fundației, adică clădirile din str. Király nr. 8, str. Dob nr. 16 și str. Holló nr. 8, au rămas, evident, pe teritoriul Ungariei. Potrivit punctului 6 din aliniatul 249 al Tratatului de pace, în anul 1937, Ungaria și România au semnat o convenție, în care statul maghiar s-a angajat să predea României toată averea ce aparținea Fundației, rămasă pe teritoriul Ungariei. Convenția a fost ratificată de către Parlamentul României în anul 1938, iar peste doi ani, a fost ratificată și de către Parlamentul de la Budapesta.

După cel de-al II-lea război mondial, din anul 1948, două instituții românești din Ungaria au folosit în mod provizoriu clădirile Gojdu, pînă în anul 1952, cînd toate casele Fundației au fost naționalizate. Acest act s-a săvîrșit în pofida protestelor administratorului imobilului, părintele *Toma Ungureanu*, care de altfel a îndeplinit și funcția de preot paroh la Capela Ortodoxă Română din Budapesta. În anul 1953, cele două state implicate, adică Ungaria și România au semnat un acord financiar, potrivit căruia – și probabil la inspirația Uniunii Sovietice – cele două state renunță în mod reciproc la orice pretenție materială față de cealaltă țară, astfel România recunoștea dreptul de proprie-

tar al statului maghiar asupra imobilului Fundației.

După căderea sistemului comunist din Ungaria (1989), prin legea XXIII/1991 despre retrocedarea anumitor bunuri bisericești, în anul 1993, Vicariatul Ortodox Român din Ungaria a obținut dreptul la 2000 de metri pătrați din clădirile fostei Fundații, care au fost folosite în mod direct pentru scopuri bisericești. Din păcate, această lege nu permitea retrocedarea întregii averi, deși printr-un articol, care ulterior a fost anulat de către Judecătoria Constituțională a Ungariei, s-a „promis” că pentru restul averilor neprimite înapoi se va da o oarecare despăgubire materială.

Astfel, clădirea din strada Holló nr. 8 a intrat în proprietatea Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, pe lângă care Biserica a primit și o sumă de 43 de milioane forinți, pentru acel spațiu din cei 2000 de metri pătrați de care Vicariatul nu a avut nevoie. Restul clădirilor din Curtea Gojdu a intrat în proprietatea Primăriei sectorului VII din Budapesta. La scurt

15). Pentru Biserică oricare din aceste patru clădiri ar fi fost acceptabilă; din păcate, Primăria sectorului, mai tîrziu a renunțat la aceste soluții, oferindu-ne alte clădiri din zonă, nepotrivite însă, pentru Biserică.

În vara anului 1998, problema clădirilor Pasajului Gojdu a apărut și pe scena politicii externe. Comisia pentru relații externe a Senatului Parlamentului României, prezidată de *Gheorghe Prisecaru*, în cadrul unei ședințe extraordinare a declarat că retrocedarea clădirilor din Budapesta ale Fundației Gojdu reprezintă interes național și că această problemă să apară pe ordinea de zi a delegațiilor guvernamentale și parlamentare care vor vizita Ungaria. Valoarea actuală a imobilelor, a depunerilor și a hirtiiilor de valoare naționalizate de statul maghiar în 1952, s-a estimat la 1 miliard de dolari. Totodată, s-a recomandat ca bisericilor maghiare din Transilvania să nu li se retrocedeze averile naționalizate pînă ce chestiunea Fundației Gojdu nu se va rezolva în mod favorabil.

nicat că din punct de vedere juridic nu este întemeiată cererea părții române. Au făcut referire la acordul financiar semnat de către Ungaria și România la 7 iulie 1953. Deși în textul acestui acord nu apare concret nici într-un loc că România ar fi renunțat la averile Fundației Gojdu, pentru partea maghiară este evident că și această avere a fost inclusă în convenția respectivă.

România, în primul rînd, nu poate accepta că acordul financiar din 1953 ar fi fost valabil și pentru averile private. Din acest motiv nu dorește altceva, decît aplicarea acordului semnat de cele două țări în anul 1937 și, apoi, ratificat de cele două parlamente, acord care, după părerea părții maghiare, datorită stării de război din 1944 dintre Ungaria și România, și-a pierdut valabilitatea și ar fi trebuit renegociat după al II-lea război mondial. Acest lucru nu s-a putut realiza datorită atitudinii negative a Uniunii Sovietice. Ungaria, potrivit părerilor oficiale, ar fi de acord cu acceptarea celor semnate în tra-

un plan de sistematizare, dorind să transforme Pasajul Gojdu într-un centru comercial și cultural. Re-luînd ideea născută în anii 1910 a Aleii Madách, s-au făcut planurile aleii, care ar face legătură între bulevardul Károly (Károly körút) și Bulevardul Mare (Nagykörút), și care, eventual, ar ajunge pînă la Városliget. Prima fază a acestui plan de sistematizare a fost construirea clădirilor unui centru comercial pe str. Rumbach Sebestyén (Madách Trade Center).

În etapa următoare se propunea renovarea clădirilor Gojdu, transformîndu-se într-un centru cultural și comercial, cu locuințe de lux, birouri, magazine și restaurante. Clădirile au fost puse la mai multe licitații, iar dintre investitorii care s-au prezentat la ele, la sfîrșitul anului 1999, a fost aleasă o firmă mixtă cipriotă-maghiară (Magyar Ingatlan Kft.). În perioada cînd s-au pregătit licitațiile, Primăria a aflat despre pretențiile românești de a opri licitația pînă la rezolvarea definitivă a eventualei retrocedări. Fundația Gojdu din Sibiu a avut intenția de a intra în proces juridic pentru obținerea clădirilor, dar, neavînd suficiente fonduri pentru achitarea taxelor de proces, a retras dosarele.

La ora actuală, clădirile Gojdu sînt în stare avansată de deteriorare, doar o singură locuință este folosită. Primăria, încă din anul 1994, deși nu știa nimic concret despre persoana viitorului investitor, a început evacuarea locuințelor. Cîrînd, locuințele părăsite s-au distrus, arătînd astăzi o imagine poate că mai tristă, decît clădirea Parohiei.

În acest an, dacă și ultima familie va pleca din Curtea Gojdu, vor începe lucrările de renovare. Ultimii locatari însă, vor o despăgubire mai însemnată pentru părăsirea locuinței, pe care Primăria nu o poate accepta și va recurge la proces de expropriere. Acest proces, desigur, va dura mai mult timp. Din păcate, în ultima vreme nu se aude prea mult despre continuarea tratativelor interguvernamentale în privința retrocedării, pozițiile părților implicate par întemeiate. Astfel, rezolvarea problemei fostelor clădiri ale Fundației Gojdu rămîne sub semnul întrebării.

Pr. Marius Maghiaru

timp după actul retrocedării s-au pornit tratative între Biserică și Primăria sectorului VII despre un eventual schimb de imobile. Planul de sistematizare a sectorului, și mai ales a zonei în care se află clădirea reprimată, a prevăzut – datorită construirii Aleii Madách – demolarea clădirii noastre din strada Holló. Primăria a oferit Bisericii în schimb patru clădiri, prima sau a doua casă din strada Király nr. 13, sau două clădiri din strada Holló (nr. 4 sau nr.

După apariția primelor declarații în România, partea maghiară s-a arătat dispusă de a negocia în această problemă, subliniind caracterul delicat din punct de vedere juridic al acestei cauze. În luna februarie a anului 1999, cu ocazia vizitei efectuate la Budapesta a premierului român, *Radu Vasile*, s-a discutat și problema Fundației, dar nu s-a ajuns la rezultate concrete. Mai tîrziu, Ministerul Afacerilor Externe al Ungariei a declarat printr-un comu-

tatul din 1937, dar în acest caz, și statul maghiar ar avea pretenții la anumite bunuri din România, cum ar fi, de exemplu, orfelinatul *Maria Tereza* din Sibiu, Casa Învățătorilor din Cluj-Napoca și Fondul de Învățămînt din Trei Scaune (Háromszéki Tanalap).

Un alt aspect al acestei situații este poziția Primăriei sectorului VII din Budapesta. Primăria, după ce procesul de retrocedare a clădirilor Gojdu s-a încheiat în anul 1993, a propus

LIMITELE PĂRINȚILOR

Pot să-ți dau viață, dar nu pot trăi pentru tine!
Pot să te învăț lucruri, dar nu te pot obliga să le ascuți!

Pot să-ți arăt direcția, dar nu te pot duce acolo!
Pot să-ți dau libertate, dar nu pot să răspund pentru ea!

Pot să te duc la biserică, dar nu te pot face un credincios!

Pot să te învăț să deosebești binele de rău, dar nu pot decide pentru tine!

Pot să-ți cumpăr îmbrăcăminte frumoasă, dar nu te pot face frumos în interior!

Pot să-ți dau un sfat, dar nu-l pot accepta eu pentru tine!

Pot să-ți ofer dragostea, dar nu ți-o pot impune!

Pot să te învăț să împarți, dar nu te pot face să nu fii egoist!

Pot să te învăț ce este respectul, dar nu te pot obliga să fii respectuos!

Pot să-ți dau sfaturi referitoare la prietenii tăi, dar nu îți pot alege eu prietenii!

Pot să te învăț adevărurile vieții, dar nu-ți pot construi eu o reputație!

Pot să te învăț să te ferești de alcool, dar nu pot spune eu NU în locul tău!

Pot să te previn despre tutun, dar nu te pot împiedica să-l folosești!

Pot să te învăț ce este bunătatea, dar nu ți-o pot impune!

Pot să te iubesc, dar nu te pot face să umblii cu Dumnezeu!

Pot să te învăț despre Isus, dar nu îl pot face pe Isus Domnul tău!

Pot să te învăț cum să trăiești, dar nu-ți pot da viața veșnică!

Harry Potter – o poveste drăguță sau un pericol potențial pentru cei ce „nu-și dau seama unde să se oprească”?

Scriu aceste rânduri în primul rând în calitate de mamă creștină, care dorește tot ce este mai bun pentru fiica ei, apoi în calitate de medic de copii, care a studiat psihologie și psihiatrie pediatrică.

Cu câteva luni în urmă colega mea a vrut să-mi împrumute volumele Harry Potter, dar citind pe copertă că e vorba despre vrăjitorie, prima mea reacție a fost să refuz să le citesc, pentru că mi-am amintit că Dumnezeu interzice vrăjitoria („Să nu vă duceți la cei ce cheamă duhurile morților, nici la vrăjitori: să nu-i întrebați...” Leviticul 19:31). Nu cunoșteam însă întimplarea, nu știam exact despre ce este vorba. Cu timpul, văzând că i se face tot mai mare reclamă, că adulții și copiii năvălesc să vadă filmul, că colega mea insistă să mă uit și eu la film, am devenit foarte curioasă. Știam că lucrurile supranaturale îi atrag atât pe copii cât și pe adulți, dar nu-mi puteam imagina de ce Harry Potter are o astfel de influență asupra oamenilor.

În sfârșit m-am uitat și eu la film. Nu le recomand copiilor să facă și ei la fel. Să aduc mai întâi niște argumente psihologice. Normal, la copii este dominantă forma de gândire magică și mitologică (care poate fi observată în jocurile lor, în îngrijorările iraționale, în explicarea fenomenelor „problematic” ale vieții) – până când la adulți domină gândirea rațională. În cazul unei persoane mintal sănătoasă, aceste structuri de gândire și conținutul lor nu se amestecă. După o vreme, copilul va ști să facă distincția între lucrurile reale și nereale. Dacă această distincție dispăre, adică apare un fel de amestec între conținuturile acestor structuri de gândire, din punct de vedere psihologic aceasta se socotește un fenomen patologic.

Ce efect poate avea Harry Potter asupra copiilor? Eu cred, că poate împiedica copiii să facă distincție între realitate și poveste. (Dacă lui Harry Potter i-a

reușit, mie de ce nu???) Cu siguranță cîțiva dintre ei vor încerca să „vrăjească” o condiție pe fundul unui „inamic”, sau să lupte cu înverșunare să ajungă câștigători în unele jocuri, chiar dacă celălalt va deveni rănit. Poate unii dintre ei vor încerca să afle viitorul, poate copiii orfani vor încerca să întilnească pe mama, sau pe tata... Cine poate garanta că copilul sau persoana respectivă o să știe „unde să se oprească”? Va uita repede întimplarea, ori aceasta va avea un efect lung, care va îndemna persoana să încerce lucrurile supranaturale, misterioase?

Cu patru ani în urmă am întilnit o fată care mi-a mărturisit că a făcut cunoștință cu o doamnă care știa să spună viitorul. După câteva întilniri cu această doamnă, când de fapt discutau numai lucruri personale, fata aceasta a observat că mergînd pe stradă, uitîndu-se la cineva, prevedea ce i se va întimpla acelei persoane. Numai după câteva ocazii și-a dat seama că are „capacitatea” de a prevedea viitorul, și s-a îngrozit. Ce s-a întimplat? Nu este cazul să discutăm prea lung despre aceasta. Aș vrea însă să ne uităm la niște versete bibli-

ce. »Dacă vi se zice însă: „Întrebați pe cei ce cheamă morții și pe cei ce spun viitorul...” răspundeți: „Nu va întreba oare un popor pe Dumnezeu său?”» (Isaia 8:19) „Să păziți toate legile Mele și toate poruncile Mele, și să le împliniți. Eu sînt Domnul.” (Leviticul 20:37) „Afară sînt cîinii, vrăjitori, curvarii, ucigașii, închinătorii la idoli, și oricine iubește minciuna și trăiește în minciună!” (Apocalipsa 22:15) Este clar: Dumnezeu nu numai că interzice să avem de a face cu lucruri oculte, dar și pedepsește pe cei ce le comit acestea. Știți de ce? Pentru că ne iubește și ne vrea binele, vrea să ne ferească de lucrurile dăunătoare pentru sufletul nostru.

Nu vreau ca fetița mea să citească Harry Potter, cînd va ști citi. Vom găsi noi altceva frumos de citit. Eu cred că oamenii citesc Harry Potter pentru că simt nevoia de a umple cu ceva golul din ei. Mă rog lui Dumnezeu, ca copii noștri, la vremea potrivită să-L cunoască și să-L iubească pe EL, pentru ca golul din ei să fie umplut nu cu lucruri fără rost, ci cu însuși Dumnezeu.

M. Ruja

E. Bozianu

Nu vreau s-aduc

Nu vreau s-aduc pe-al Tău altar,
Nimic din ce nu este al Tău,
Nici foc străin, nici vreun alt dar,
Să nu se bucure cel rău.

Nu vreau s-aduc în slujba Ta,
În care Tu mi-ai așezat,
Nimic din ce e ființa mea,
Decît ceea ce Tu mi-ai dat.

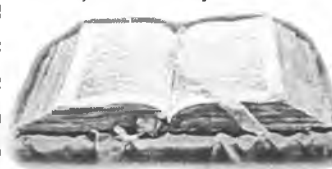
Nu vreau să fiu 'naintea Ta
Decît unealta ce lucrează,

Cînd mîna Ta o va purta
Și dragostea Ta o veghează.

În locul pe care mi-l alegi,
Vreau să rămîn cu bucurie,
Prin mine roade să culegi
Pentru cereasca-mpărăție.

În toate fă precum dorești
Învăță-mă a Te-asculta,
Să pot rămîne cum voiești,
Umil, smerit în via Ta.

Din Sfînta Scriptură

„Lucrați nu pentru mîncarea pieritoare, ci pentru mîncarea care rămîne pentru viața vecinică, și pe care v-o va da Fiul omului; căci Tatăl, adică, însuși

Dumnezeu, pe El L-a însemnat cu pecetea Lui.”

(Ioan 6:27)

Nichifor Crainic

Lumânările*Cred, Doamne; ajută
necredințele mele.*

Evanghelia

Cum ard, par flori de flacări, iar sfeșnicele par
Pioase mâini ce-naltă buchete spre altar.
Le tremură vâpaia și fâlfâie pe zid
Ca niște aripi care se-nchid și se deschid.

Ca niște aripi care cu zbuciume se zbat
Să deie zbor în larguri și-avânt înflăcărât
Credinței absorbite cu farmec de mister
Pe-ntrezărte zianști deschise către cer...

Te caută, o Doamne, al arderilor zbor,
Ard inimile noastre în flăcările lor,
Și-n stropii calzi de ceară, ce picură pe jos
Sunt lacrimile noastre pe-altarul tău prinos.

Și-s facile, Doamne, care se-ndoaie și se frâng
Ca sufletele care ingenuchiate plâng
Și-ți cer încredințarea că se va revărsa
Pe umiliția noastră Dumnezeuirea ta.

Îndură-te, o Doamne, că tu ești bun și știi
Ce dureros e golul sub bolțile pustii,
Când totu-i stins, iar stropii căzuți din facile par
Că-s inimi împietrite în van pe-al tău altar.

**Orarul slujbelor ortodoxe
de duminică, 10 februarie 2002**

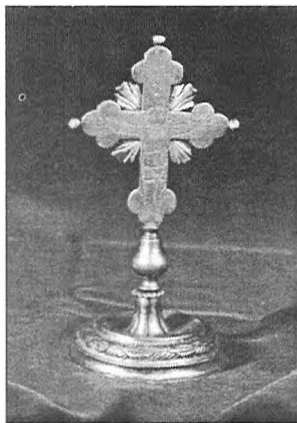
Apateu	- ora 9.00 - pr. Origen Sabău
Bătania	- ora 10.00 - pr. Ilie Ciocan
Bichișciaba	- ora 9.00 - pr. Teodor Marc
Budapesta	- ora 10.00 - PS Episcop Sofronie pr. vicar Marius Maghiaru
Catedrală, Giula	- ora 10.00 - pr. vicar Pavel Ardelean
Chitighaz	- ora 9.30 - pr. Florin Olteanu
Crîstor	- ora 9.00 - pr. Alexandru Șereș
Giula II	- ora 10.00 - pr. Petru Pușcaș
Micherechi	- ora 9.00 - pr. Ioan Bun
Jaca	- ora 10.00 - pr. Cosmin Pop
Otlaca Pustă	- ora 9.00 - pr. Teodor Rocsin Ieromonah Paisie
Săcal	- ora 11.00 - pr. Origen Sabău

**Programul Adunării
„Oastea Domnului” din Micherechi**

Duminică	ora 17.00 - program religios
Marti	ora 18.00 - oră de rugăciune

Obiecte sfințite aflate în biserică

În cultul divin public se folosesc o serie de obiecte sfinte care se păstrează în biserică și fără de care nu se poate săvârși cultul. În categoria obiectelor indispensabile cultului intră veșmintele sacerdotale sau odăjdiile. Cele trei trepte

Cruce din sec. XVIII, Jaca

ierarhice (diacon, preot, arhieru) au veșminte anume pentru cult, dintre care unele sînt comune (stiharul, mînecețele), altele specifice fiecărei trepte (orarul, epitrachilul, omoforul). Diaconul nu poate săvârși nici o slujbă fără preot sau episcop. Aceștia nu pot săvârși însă nici o slujbă fără veșmintele liturgice specifice treptei respective.

Dintre obiectele folosite în cultul public mai amintim:

● **Antimisul**, o bucată de țesătură (50/60 cm) pe care este imprimată (niciodată brodată, pentru a nu stînjiți desfășurarea cultului) icoana punerii în mormînt a Mîntuitorului. În Antimis se găsește o bucată din sfintele Moaște ale bisericii. Pe el se pun Potirul și Discul în timpul Liturghiei și numai pe el se face sfințirea Darurilor. Fără Antimis nu se poate săvârși Liturgia. El se află întotdeauna pe Masa altarului.

● **Evangheliarul**, cea mai importantă carte de cult, aflată pe Antimis. În ea sînt expuse texte din cele patru Sfinte Evanghelii orînduite pentru uzul liturgic, începînd cu Evanghelia din ziua Învierii. Această carte de cult simbolizează Cuvîntul întrupat, adică pe Mîntuitorul Hristos.

● **Crucea** - semnul biruinței asupra morții -, aflată tot pe Masa altarului.

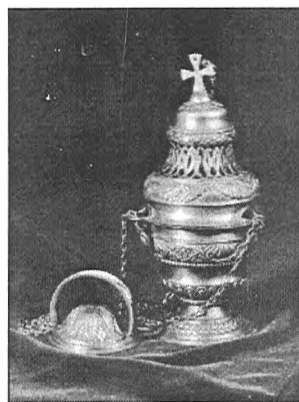
● **Chivotul**, pus și el pe Masă - o cutie în formă de bisericuță, făcută din metal, avînd în interior o altă cutie, mai mică, din metal prețios, în care se păstrează

sfînta împărtășanie pentru bolnavi și copii, sfințită în Joia Mare a fiecărui an și pregătită pentru a fi depusă în Chivot în a treia zi de Paște.

● **Potirul**, o cupă din metal prețios, în care, în cadrul proscomidiei, se pune vinul amestecat cu apă. În timpul Liturghiei, acest vin se va preface în Singele lui Hristos și din el se vor împărtăși creștinii. Potirul simbolizează coasta lui Hristos din care au curs pe cruce sînge și apă și simbolizează, deopotrivă, paharul de la Cina cea de Taină și cel în care Sfîntul Ioan Evanghelistul a strîns o parte din singele Mîntuitorului vărsat pe cruce.

● **Discul**, un vas ca un taler pe care se așează, în cadrul proscomidiei, Agnețul. Acesta e bucată de prescură (pîinea de împărtășanie) avînd pecetea IIS-HR NI-KA; ea se va preface, în cadrul Liturghiei, în Trupul lui Hristos. În jurul Agnețului se așează alte părțile de prescură, în amintirea Maicii Domnului, a celor nouă cete îngerești, precum și pentru pomenirea ierarhului locului, a conducătorilor țării, a ctitorilor bisericii și a creștinilor vii și morți.

● **Steluța**, două arce de cerc din metal prețios unite în partea de sus, deasupra lor fiind Crucea. Acestea fac o mică boltă peste Agneț și peste părțile spre a le proteja atunci cînd Dis-

Cădelniță din sec. XIX, Ciorvaș

cul este acoperit cu procovățul, o bucată de țesătură imprimată sau brodată.

● **Copia**, un cuțit special, în formă de sulită, folosit la proscomidie pentru pregătirea cinstitelor Daruri. El amintește de sulită cu care a fost împunsă coasta lui Iisus pe cruce.

Alte obiecte de cult sînt sfeșnicele, cădelnița, acoperămintele sfintelor vase (procovețele, tiplota, lingurița pentru împărtășanie, celelalte cărți de cult pentru preot și pentru cîntăreți (Octoih, Penticostar, Psaltire, Ceaslov etc.), colinvitra (vasul în care se sfințește apa pentru botezul pruncilor), epitaful, icoanele, prapuri, cununile de la cununie. Toate acestea au origini specifice, semnificații simbolice diverse și funcții precise în cadrul cultului.

V. Răduca: Chidul creștinului ortodox de azi

Înmormîntare la Chitighaz

Citatul săptămînii

„Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani purtătoare elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit și unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil! Încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit în mod egal de înghițirea prin poloni, unguri, tătari și turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioanele de români care trăiesc dincolo de hotarele noastre.

Cine-o combate pe ea și ritualurile ei poate fi cosmopolit, socialist, nihilist, republican universal și orice i-o veni în minte, dar numai român nu e”.

Mihai Eminescu

(„Opere”, vol. X, Ed. Academiei, pag. 187)

Foaia românească dorește să dea o mână de ajutor elevilor care în acest an vor susține examenul de maturitate, cu care se încheie o etapă din viață: anii de liceu, și se deschide o lume viitorului. Pentru că odată cu evoluția societății, timpul pe care îl avem la dispoziție pentru a face față la exigențele școlii și ale vieții e tot mai limitat, săptămânalul românesc vă oferă în pagina de față o serie de rezolvări alternative în abordarea

unor posibile teme de bacalaureat la domeniul *Limba și literatura română*. Atenție! Materialele prezentate de noi nu cuprind și nu înlocuiesc cunoștințele predate de profesori în cadrul orelor respective, deci nu sunt suficiente pentru probele de examen! Primim orice fel de recomandare referitoare la conținutul, structura și stilul temelor. (Comentariile folosesc ortografia Academiei Române.)

Baladele românilor

Folclorul literar poate fi definit ca acea parte a culturii populare pentru care *cuvântul* este principalul mijloc de transmitere a moștenirilor spirituale ale unui grup uman. Având în vedere caracterul *sincretic* al folclorului, creațiile orale pot fi desfășurate numai în cuvinte (basmul, legenda, ghicitoarea), dar pot fi însoțite de muzică (doina, balada) și/sau de dans (*Turca*, strigătura).

Balada este o creație epică în versuri care relatează o întâmplare fantastică, istorică sau eroică. Datorită faptului că baladele din folclorul românesc erau cântate, interpretate, de cele mai multe ori cu acompaniament instrumental (flaut, cobză, vioară), denumirea lor tradițională este *cântec bătrânesc*. Termenul *baladă* este de origine cultă și are la bază un verb din limba italiană care înseamnă „a cânta”. Ca denumire a unei categorii folclorice, termenul a fost pus în circulație de englezul Thomas Percy, care în 1765 a publicat mai multe cântece care circulau încă în secolul al XVII-lea, în volumul cu titlul „Old Heroic Ballads” (Vechi cântece eroice). În folclorul românesc, termenul *baladă* a fost impus în 1852 de Vasile Alecsandri. El a definit balada ca fiind „mici poemuri asupra întâmplărilor istorice și asupra faptelor mărețe”. Poetii au preluat modalitatea narativă (de a povesti) în versuri a folclorului, astfel termenul și categoria *baladei* au trecut și în literatura cultă. De exemplu, poetul român George Topârceanu își intitulează un volum de versuri „Balade vesele și triste”.

Dacă privim cu atenție

temele și motivele din baladele românești, vom observa că acestea pot alcătui câteva grupuri tipologice distincte.

Balada mitică povestește în versuri întâmplări dintr-un timp foarte vechi, mitologic. Din această cauză, evenimentele descrise par stranii și neclare pentru noi. Element de bază al acestor balade este fantasticul și personajele cu puteri supranaturale, ca și în basm. Următoarele creații pot fi considerate balade mitice: *Iovan Iorgovan*, *Șarpele*, *Antofită al lui Vioară*, precum și balada păstorească *Miorița*.

Balada mitico-istorică a fost creată într-o perioadă în care gândirea omului a început să părăsească mitul și să devină istorică. În aceste creații, fantasticul se îmbină cu aspecte și personaje istorice. În această categorie poate fi încadrată balada *Meșterul Manole*. Această baladă cuprinde atât elemente mitice și fantastice (necesitatea jertfei umane la temelia unei construcții, visul prevestitor al lui Manole, încercarea forțelor naturii de a întrerupe drumul Anei) cât și elemente istorice (figura domnitorului Negru-Vodă, Mănaștirea de la Curtea-de-Argeș).

Balada istorică cuprinde întâmplări din istoria concretă, transpuse într-o formă estetică. Aici amintim baladele *Constantin Brâncoveanu* și *Mircea Ciobănașul*, care au în centru două personalități istorice din Țara Românească.

O serie de balade românești au ca subiect lupta personajului principal împotriva unor adversari care pun în pericol drepturile personale ale eroului, ale clasei sociale sau ale poporului din care acesta face

parte. Aceste creații se referă la curajul, bărbăția, puterea eroului în fața unor încercări și conflicte specifice diferitelor perioade istorice.

Balada voinicească prezintă un duel „cavaleresc” între doi adversari puternici, doi tineri care se înfruntă fără vreun motiv etnic sau social, ci doar ca o probă de inițiere. Aici menționăm baladele: *Miu Copilul*, *Corbea*, *Toma Alimoș*.

Balada vitejească povestește faptele eroice ale unui viteaz care luptă pentru apărarea neamului, poporului său. Adversarii sunt cel mai frecvent turcii și tătarii, denumiți cu termenul generic „păgâni”. La acest tip putem aminti baladele: *Gruia lui Novac*, *Chira Chiralina*.

Balada haiducească are în centru un conflict de natură socială. Haiducul este cel care luptă împotriva asupritorilor celor săraci, apelând și la metode pe care mentalitatea populară în alte condiții nu le acceptă (furt, război, omor). Aici amintim titlurile: *Pintea Viteazul*, *Cântecul lui Iancu Jianu*, *Corbea*.

Multe din baladele românești au teme, motive și personaje care fac parte din repertoriul larg al

popoarelor balcanice și est-europene. Astfel, balada *Meșterului Manole* are variante și în folclorul grecesc, sârbesc, albanez, unguresc, țigănesc și croat. Ciclul baladelor despre Novac există și la sârbi și bulgari.

Balada este o specie folclorică care astăzi și-a pierdut rolul pe care îl avea odinioară în comunitățile românești: acela de a rememora fapte și întâmplări importante din trecut, interpretii de baladă fiind exponenți ai memoriei colective și niște adevărați „profesori de istorie”. În circulația baladelor românești un însemnat rol l-au avut *lăutarii*. La românii din Banatul sârbesc, precum și la cei de pe valea Timocului bulgăresc, există și astăzi lăutari care interpretează balade.

În ultimele trei decenii, de când cercetătorii români din Ungaria au început să colecționeze folclorul din comunitatea românilor din Ungaria contemporană, balade propriu-zise nu s-au mai păstrat. Însă avem dovezi că această specie folclorică a aparținut și românilor de aici. Între poveștile culese de la *Vasile Gurzău* din Micherechi este și cea intitulată *Gruia lui Novac*. Printre părțile narative în proză, povestitorul michechean a intercalat și pasaje în versuri. (Vezi volumul lui *Domokos Sámuel*.) Acestea sunt asemănătoare cu varianta baladei „*Gruia lui Novac*”, culeasă din Banat de *George Cătană* și publicată în 1890.

În afară de monografia dedicată localității sale na-

tale, Micherechi, *Teodor Păcașu* a notat și creații folclorice pe care le-a auzit în timpul copilăriei și tinereții sale. Din aceste culegeri unele sunt cântece bătrânești, după cum ne dăm seama din următoarele fragmente (transcrise din *fondul Păcașu*, de la Arhiva Județeană din Giula):

*În câmpul de semenic/
Este-un voinic adormit/ Și voinicul e culcat/ La umbră de chepenear/
Cu șaua pusă la cap/ Nime-n lume nu-l aude/ Numai mă-sa săraca./ Dară mă-sa-n grai grăia:/ Scoală, fiuță, scoală/ Ce zaci tu așa grea boală/ Fiuiță, dac-ai muri, mie ce mi-a mărădi?*

Pe-o margine-a Dunării/ Mândru-și merg călugării/ Blăstămându-și părinții/ Din ce i-au călugărit/ Din ce nu i-au căsătorit/ P-îngă Dunărea cea mare/ Mere-un căpitan călare/ Cu trei sute de răguți/ Și răguți-n grai grăia:/ Căpitane, taica nost'/ Nu pași cu calul tare/ Că picăm după picioare/ Căpitanu-n grai grăia:/ Știut-ați voi, ficii bine/ Când ați dat brânca cu mine/ Că nu-ți mulge voi în stâne/ Nici îi muri pe perini/ Și-ți muri în țări străini.

Vine-ș Doamne, cine-ș vine/ Vine-ș murgul Gruiu-lui/ Pre drumul Aradului/ Cu frățul prin picioare/ Cu scara trasă prin foale/ Iese-un câne mort de beat/ Unde-i gazda tău murgule?/ Gazda meu îi în Arad/ Cu nouă lanțuri legat/ Din trei cai buni ce-au furat.

Unele dintre temele baladelor românești sunt întâlnite în colinde. Ca dovadă a existenței baladei păstorești *Miorița* în grupul românilor din Ungaria aducem următorul colind care circulă în diferite variante la Aletea și Chitighaz (publicat de Eva Cozma Frățean, în Simpozion, 1994):

*Pe răzori de vie/ Este-un măr mărunț/ Dar la umbra lui/ Cine se umbrea?/ Doi-trei păcurari/ Încă-s veri primari/ Cei doi mai mari/ Ei se voroveau/ Că pe cel mai mic/ Care-i mai voinic/ Că ei să-l omoare/ Voi, dragi frați, fărtați/ De mi-ș omori/ Voi mi-ți îngropa/ Strunga oilor/ Țarul mieilor/ Când fluier-a fluiera/ Lance-a trăgăna/ Maica-n grai grăia/ Și da' d-întreba:/ Unde-i fiul meu?/ O rămas 'napoi/ Cu șchioape de oi.**

Catedra de română, Seghedin
* Textele sunt adaptate limbii române supradialectale.

Fântâna Meșterului Manole

Un student argeșean la Seghedin

Florin Mircea Pătru este student în anul I la Catedra de română a Facultății Juhász Gyula din Seghedin. Abia cu câteva zile în urmă și-a încheiat ultimele examene din această sesiune. Tînărul, originar din Curtea de Argeș, frecventează specialitățile română și rusă. Prin interviul de față am dorit să aflăm despre experiențele sale de la examene și să ne povestească despre locurile lui natale.

– Întîmplarea a făcut ca să mă stabilesc tocmai aici, în Seghedin, și să fiu student la Institutul Pedagogic. Cînd am ajuns aici, nici nu m-am gîndit că peste doi ani o să merg la facultate. Prima dată cînd am venit la Seghedin, am fost într-un fel de vizită, la cumpărături, mai mult ca turist. Bineînțeles, nu cunoșteam limba maghiară.

– Și asta nu te-a oprit să te stabilești, măcar pentru o perioadă, la Seghedin?

– La început am zis că această limbă nu se poate învăța. De fapt, eu și în România aveam contact cu limba maghiară. Am călătorit destul de mult prin Ar-

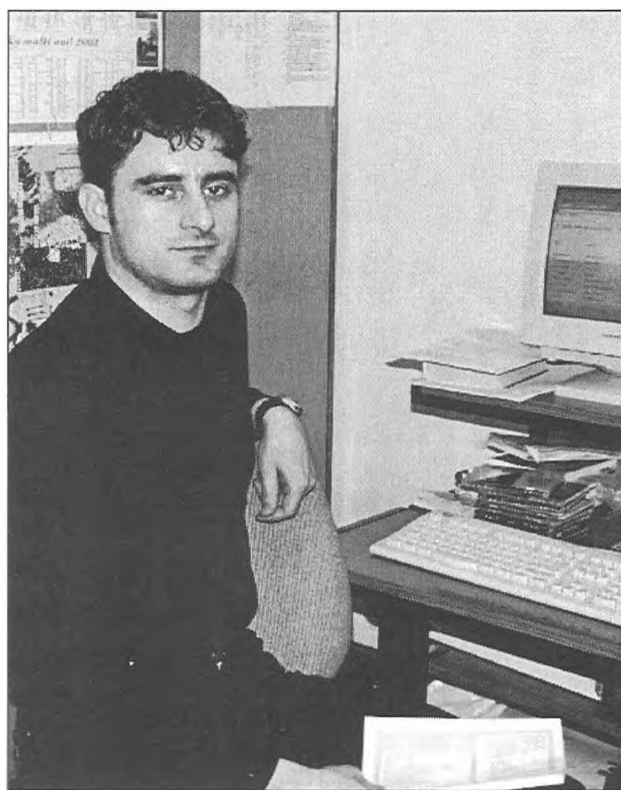
deal, la Tîrgu Mureș mi-am făcut stagiul militar și am lucrat o perioadă și în Arad. Totuși, cînd m-am hotărît să însușesc limba maghiară m-am pus serios pe treabă și după un timp am simțit că am succese, că mă descurc.

– Ce alte limbi mai cunoști?

– Vorbesc destul de bine limba franceză, mai știu și limba sîrbă (și pe asta am învățat-o singur, așa ca și maghiara), în engleză și italiană mă descurc. Și bineînțeles, limba rusă.

– Cum te-ai hotărît să te înscrii la facultate?

– Pe parcurs am aflat că este aici o facultate și că aș putea da examen de admitere. N-am avut prea mare

încredere în acest lucru, pentru că m-am gîndit că eu sînt cetățean român și n-o să pot intra aici la școală. Pînă la urmă, mi-am zis, hai să încerc totuși. Și mi-a reușit.

– Cum a fost primul semestru?

– A fost bine. Am avut patru examene și le-am încheiat cu succes. N-a fost pentru mine absolut nou ce am văzut aici. Eu am fost și

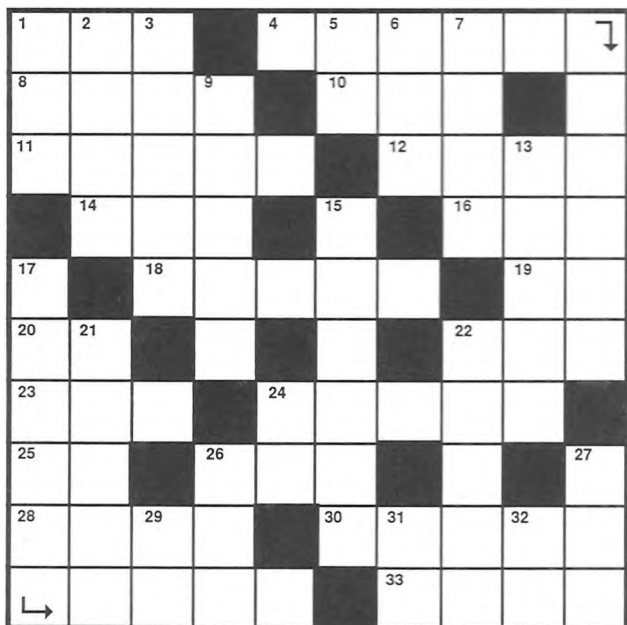
în România la facultate, dar nu eu eram student, ci umblam în locul surorii mele, care stătea acasă cu copil mic și nu putea să meargă la cursuri. Eu îi duceam materialul acasă și ea învăța. Deci, pe lîngă ea și eu învățam, pentru că eu scriam toate cursurile.

– Cei de acasă cum au comentat că vrei să studiezi în Ungaria?

– Lumea de unde am venit eu este altfel decît ce am găsit aici. Sînt dintr-o familie mare din zona Transfăgărășanului. La început, poate așa este și normal, ai mei nu s-au bucurat prea tare că vreau să mă stabilesc aici, dar în final au acceptat. Taică-meu de exemplu, este un om care nu ne-a impus niciodată nimic. El a fost foarte înțelegător, pentru că tata lui, adică bunicul meu, nu l-a lăsat să învețe, ei avînd pămînt și fiind cu averi, a trebuit să rămîină acasă. Deci, el a văzut în noi continuarea viselor sale.

E. Iova

Poeți de-ai noștri

ORIZONTAL: 1. Punte 4. Poet și regizor născut la Bătania 8. Persoană aparținînd unui popor din Orientul Apropiat 10. Ori 11. Totalitatea obiectelor de care se servește cineva cînd mîncă 12. Ideal – „netot”! 14. Fluviu african 16. Algeria – pe maiou 18. La domiciliu 19. EDDA – pe jumătate! 20. Prepoziție des folosită 22. Numeral 23. Marcă de mașină de transport 24. Aproximativ 25. Pronume personal 26. Alt numeral 28. Stat arab 30. Țară în Asia 33. Rămășiță

VERTICAL: 1. Remiză în jocul de șah 2. Oraș algerian 3. Marcă de autoturism 5. Statele Unite 6. Animale domestice 7. Trădător 9. Tîrg 13. Nume de fată 15. (A) ademeni, (a) amăgi 17. Autorul volumului de poezii „Vioara cu cinci strune” 21. Ieși! Pleacă! 22. Omoară 24. Cepe! 26. Națiunile unite 27. Sfîrșit de partidă în șah 29. Perioadă de timp 31. Nor – gol! 32. Vis – fără cap!

A. H.

Premii frumoase și pentru elevii noștri

Săptămîna trecută, la Casa de Cultură din Aletea a avut loc Ziua Culturii Maghiare, la care au participat și elevii școlii generale din Aletea, Chitighaz și Leucușhaz. Concursul a fost organizat la categoriile poezie, proză și cîntec pentru clasele 1-2, 3-4, 5-6 și 7-8.

După deschiderea festivă, directorul casei de cultură, *Gheorghe Ardelean*, a adresat cîteva cuvinte pentru publicul și concurenții tineri. Dintre elevii noștri, următorii au primit diplomă

și un mic cadou pentru interpretare:

Clasa a 2-a, proză:

locul I. Enikő Honfi (Chitighaz),
locul II. Timea Ianc (Chitighaz),
locul III. Greta Süle (Chitighaz),
Emese Honfi (Chitighaz).

Clasa a 3-a:

Alíz Kovács (Aletea),
Angelica Balogh (Aletea).

Clasa a 4-a:

premiu special pentru elevii din Leucușhaz,
Annamaria Girda (Aletea),

Beata Blejan (Aletea),
Ecaterina Mag (Chitighaz),
Orsolya Fodor (Chitighaz),
Henrieta Otlăcan (Aletea).

Clasa a 5-a:

locul I. Marta Misaroș,
Iudit Misaroș și Mario Lázok (Aletea).

locul II. Iudit Misaroș (Aletea) poezie, Mario Lázok (Aletea).

Clasa a 6-a:

Ioan Ardelean (Chitighaz).

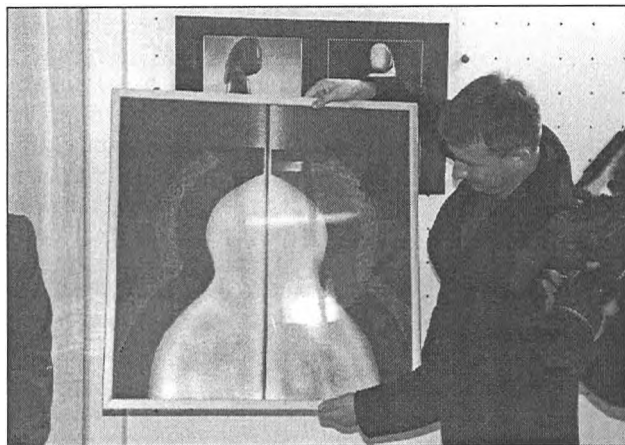
Clasa a 8-a:

Janet Birț (Chitighaz).

I. Cozma

Aprecieria activității jurnalistice

La 18 decembrie 2001 a avut loc la Budapesta primul Festival internațional de filme al minorităților, în cadrul căruia s-au înmănat diferite distincții pentru redactorii emisiunilor minorităților la televiziune. La acest festival a participat și Ștefan Crâsta, redactor al emisiunilor românești, activitatea acestuia fiind cunoscută nu numai în comunitatea noastră, dar și în România. Tînărul jurnalist a

cîștigat mai multe premii la festivaluri de filme în România, iar în 2001 a fost distins cu premiul de excelență al Televiziunii Maghiare. În cadrul ședinței Adunării Generale a UCRU din ziua de 2 februarie, Ștefan Crâsta a primit ca drept recunoștință o diplomă de merit pentru munca depusă ca redactor al emisiunilor românești și o pictură de Ștefan Oroian.

- ruja -

Forumul președinților la Seghedin

Forumul președinților Euroregiunii Dunăre-Criș-Mureș-Tisa s-a întrunit la Seghedin, la 7 februarie, la sediul Adunării Generale a județului Csongrád.

Alături de membrii forumului au fost invitați și domnii: Andrei Oancea, consulul general al României la Seghedin, Huszár János, consulul Ungariei în Lugoslavia și Miroslav Mirović, consulul general al Lugoslaviei la Timișoara. A fost prezent și coordonatorul național al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est din Belgrad, care a prezentat o informare în legă-

tură cu rezultatul conferinței donatorilor de la București și cu proiectul comun al Euroregiunii - „Construcția și modernizarea căii ferate Timișoara-Kikinda-Seghedin”. Printre subiectele de pe ordinea de zi au figurat planul bugetar și propunerile de activități pentru anul 2002, înființarea societății de utilitate publică euroregională. Între activitățile propuse pentru acest an se pot aminti: organizarea festivalului folcloric, a Zilei Euroregiunii DKMT și marcarea festivă a jubileului de cinci ani al acesteia.

I. K.

În atenția bibliotecilor de la sate

Ministerul Patrimoniului Cultural Național de la Budapesta dorește să contribuie la îmbogățirea și îmbogățirea stocului de carte de la bibliotecile publice din localitățile mai puțin înstărite. Se publică cu acest scop un concurs pentru acele autogovernări locale, care întrețin bibliotecă publică, dar în anul 2001 au putut cheltui pentru carte nouă în valoare de mai puțin de 80 de forinți pe cap de locuitor. Acum, prin concurs, poate fi obținut

dublul acelei sume, pe care autogovernarea locală se angajează să o cheltuiască pentru cumpărare de carte nouă pentru bibliotecă. Primăriile trebuie să garanteze că vor cheltui subvenția în întregime pentru procurarea cărților. Termenul înăntării concursului este **31 martie 2002**. Informații suplimentare aflați de la secretariatul ministerului, 1077 Budapesta, Wesselényi u. 20-22, telefon: (1) 484-7100, precum pe internet: www.nkom.hu. -fr-

Vrem și noi legitimațiile noastre de... român!

Nu cunosc părerile domniilor voastre, dar de cînd figurează pe ordinea de zi problema legitimației de maghiar, și mai ales de cînd președintele republicii, *Mádl Ferenc* în Parlament, primul ministru *Orbán Viktor* cu soția la fața locului, ultima dată în cadrul vizitei oficiale în Slovacia și Croația, precum și mulți alți oameni de stat din Ungaria înmînează, în cadru solemn, legitimațiile de maghiar; mă simt din ce în ce mai prost. În Ungaria, am buletin de identitate, pot să dispun de un pașaport maghiar, în felul acesta cu toată calitatea mea de minoritar, sînt considerat cetățean al pămîntului natal. Dar pînă cînd? Ca cetățean, chiar și asimilat, pînă la infinit. Ca minoritar, nu pot să fiu sigur nici pe o perioadă de cîțiva ani, sau cîteva luni.

Am destule motive serioase să mă simt din ce în ce mai nesigur, întrebîndu-mă dacă această situație se va putea menține pînă mîine sau poimîine. Din această perspectivă, certitudinea, siguranța mea scade, dacă mă gîndesc că politica actuală ar putea să continue timp de încă un ciclu parlamentar, fiindcă timpul trece, autoritățile bat apa în piuă, iar pe noi poate să ne cuprindă frica.

Minoritar român! Pe cine poate să intereseze? Nici celorla din partea noastră nu le pasă, și atunci la ce putem să ne așteptăm din partea cealaltă? În ultima vreme doar romii sînt cei cărora li se acordă, din partea statului, o atenție crescîndă, un sprijin moral și material din ce în ce mai mare, ceea ce nu m-ar deranja, dacă din această preocupare deosebită am beneficia și noi, celelalte minorități, la număr nu mai puțin de 12. Din nefericire, nu! Darea de seamă a Uniunii Europene (UE) pune ca problemă numai cea a romilor, restul poate să fie dat uitării! Nu sînt invidios, dar nu pot să fiu de acord ca unul să fie instalat pe pedestalul primului loc, cu intrare automată în Parlament, cu promisiunea de a se înființa un oficiu guvernamental aparte pentru problemele țiganilor, li se acordă, de mai multă vreme, sute de burse speciale, considerabile aju-

toare materiale în învățămînt, în domeniul social, în a le asigura noi locuri de muncă, locuințe, credite și multe alte facilități speciale. Și atîta tot! Despre rest nici pomenire!

Răsfoiesc cu mult interes programele electorale, date publicității în ultima vreme, și liniștea, sentimentul de siguranță nu-mi revin. Vreau nu vreau, trebuie să mă mulțumesc cu constatarea, că, de exemplu, în programul Uniunii Tinerilor Democrați (FIDESZ) un capitol întreg se ocupă de problema ... romilor. Despre ceilalți nici vorbă! Poate pînă la congres, anunțat pe data de 16 februarie, mai apare ceva nou? Eu cel puțin nu cred! Uniunea Liberilor Democrați (SZDSZ) formulează în legătură cu minoritățile ceva, dar cam vag și fluid. Singurul este Partidul Socialist Maghiar (MSZP), care a scos două publicații în temă. Dispun de ambele, ca luînd parte în calitate de expert în materie, la lucrările cabinetului „Națiune, unguri de peste hotare, minorități naționale”, condus de deputatul *Tabajdi Csaba*. Prima se referă la națiune, la politica MSZP privind ungurii de peste hotare. A doua poartă următorul titlu: „Rolul minorităților naționale din Ungaria. Acomodarea romilor e cauză națională.” În total 60-65 de pagini, deocamdată și ele cu multe promisiuni și nadă. Dar în caz că MSZP ar ieși cîștigător la alegeri, eu aș fi

mulțumit și m-aș bucura foarte mult dacă din această nadă s-ar realiza numai 10%.

Bine, dar la ora actuală, chiar dacă rezultatele celor mai recente sondaje semnalizează o revenire pe primul lor a MSZP-ului, totul rămîne încă în poziția unei cărți deschise. Șaizeci de zile pot să mai aducă și surprize! Să nu ne încredem! Iată pentru ce nesiguranța mea trece. Și dacă mai adaug și faptul că în învălmășeala din jurul legii statutului țarămamă s-a gîndit la multe aspecte importante, numai la noi nu, aș dori să atrag atenția încă de pe acum asupra pericolului în care ne găsim, mai ales dacă cîștigă curentul guvernamental actual.

Dacă vrea într-adevăr să ne menținem în picioare, trebuie neapărat să instituționalizeze asistența și ajutorul acordat românilor de peste hotare. Nu știu dacă forma și modalitatea ar putea s-o constituie o lege română a statutului, ceea ce mi se pare însă cu atît mai sigur, e că fără un ajutor, un sprijin efectiv, noi azi sau mîine putem să ne pierdem siguranța, iar poimîine, să ni se distrugă existența.

Nu dorim alai și festivități pompoase, dar o legitimație de român în orice caz. Tăcerea pentru noi poate să aibă consecințe distrugătoare, ucigătoare. Drept urmare, afirm: nu mai e chip și timp pentru a se ezita în continuare!

Al. Ardelean

OFERIȚI 1% DIN IMPOZITUL DUMNEAVOASTRĂ pentru scopuri românești!

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria
19058283-1-04

Fundația „Homo Ludens” din Giula
(Grădinița din str. Galamb)
18371062-1-04

Fundația „Pentru Muzica” din Giula
18376146-1-04

Asociația „Pentru Micherechi”
18380802-1-04

Biserica Ortodoxă Română din Ungaria
Cod tehnic: 0293

Pasiunea artistică a trei frați din Micherechi

Soții Cioca din Micherechi, Florica și regretatul Teodor, au opt copii, dintre care toți au ajuns deja la maturitate, și au și ei viața lor de familie proprie, cu copii, cu nepoți. Dintre acești opt copii adulți patru sînt fete și patru băieți. Nu numărul membrilor de familie este interesant, ci mai mult sensibilitatea față de artă a celor trei copii, **Florica, Gheorghe și Mihai**. Cercul lor de interese se leagă de desen, pictură și sculptură.

Florica Cioca Ianc

Florica Cioca Ianc s-a născut în 1949.

— Încă în copilărie, la școala generală mi-am dat seama de dragostea mea față de de-

că probabil îmi place și pictatul, dar în afară de meseria mea nu mă atrage și pictura. Pasiunea mea mai mult este desenul. Desenez mult portrete, dar și acestea doar ca hobby. O singură dată, în 1995, am avut bucuria de a-mi vedea creațiile în expoziție în organizarea Foii românești din Giula.

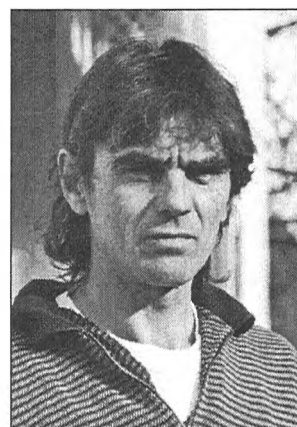
Mihai Cioca s-a născut în 1960.

— Sculptura și desenul îmi sînt totul. Prima mea creație a fost din săpun. Mai târziu am început să folosesc tot mai

cu grădinarul, de cultivarea ardeilor și castraveților, dar totdeauna puținul timp liber pe care-l am îl petrec cu strungăritul în lemn. Am obișnuit să fac cuiere, garnișe și alte lucruri cu ajutorul strungului. În ceea ce privește viitorul aș vrea să mă ocup mai mult cu sculptura, dar știți, această pasiune cel mai mult depinde de timp și de bani...

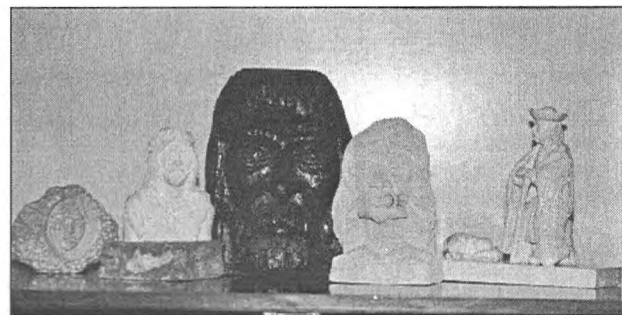
Creație din lemn

Mihai Cioca

Relief de Mihai Cioca

Colecție de capuri

Așteptăm orice propunere pentru a-l ajuta, pentru a-l îndruma pe Mihai, ca să por-

nească mai departe pe calea pasiunii sale.

Text și foto: Aurel Papp

Pictură de Florica Cioca

sen și de pictură. Am desenat foarte mult, dar fiind deja bu-nică, nu mai am timp pentru a practica aceste pasiuni. Cel mai mult timp îl acord copiilor mei și nepoțelii Bianca.

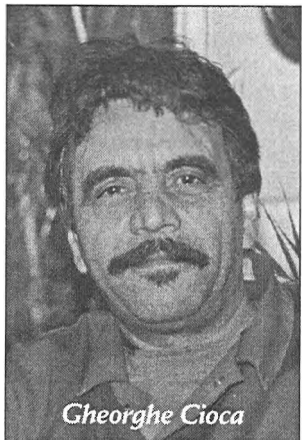
Gheorghe Cioca s-a născut în 1958.

— Precum a zis și soră mea, și eu m-am îndrăgostit de desen încă în anii de școală primară. Mai târziu, ca adult am devenit zugrav. Poate gîndiți

Portret de Gheorghe Cioca

multe materiale, ca de exemplu săpun, ghips, lemn și gresie. Prima mea expoziție a avut loc în anul 1985, la reședința de pe atunci a partidului din Micherechi, în organizarea lui Mihai Boca. Atunci mi-au fost expuse 20 de creații, care au fost vizionate de aproape 250 de vizitatori. În 1995 am avut o nouă expoziție, împreună cu fratele meu Gheorghe și alți artiști din Micherechi, în organizarea Foii românești. Acum mă ocup

Gheorghe Cioca

În grai viu

Am citit că...

Pă cum ne-am născut în săptămînile trecute dă frigu mare ce-o fost, mai ales înainte dă anu nou, dă' și dup-aceie încă vo doauă-trîi săptămîni, tumna așe dă bine ne-o picat că pă la capătu lui ienuarie ne-o dat Dumnezo năște zile așe calde, dă nici cii mai bătrîni dîn sat nu-ș aduc aminte d-așe ceva. Bogăt și dăstul că înt-una dîn zilele aște am gîndit una și m-am dus cu busu la Jula, la scaldă, că-m face bine la picioare și la șele apa călduță a băii termale — cum îi zîc doctorii. Că ce învîlmășală și nărîmduială m-o primit acolo nici nu vă puteț întipui: tâte-s întoarsă cu fundu-n sus! Da' nu dăspră asta vreu să vă scriu amu — batăr că, poate, și una ca asta ar merita o poveste.

No, după ce am gătat io cu scaldă dăstul dă iute, că nu mi sclobod să stau în apă mai mult d-on jumătate dă ceas, m-am luat drumu cătă stație dă bus, dă' pă jos, că vreme am avut tumna dăstulă, apu și vreme o fost bună. Cînd ajung io cole cătă biserica ce mare românească, iaca că mă-ntălesc cu doi săteni dă vrîsta me, ii să voroveu dă iasta și ceie, cum îi data la noi. Apu tă' cum îi data la noi, ne-ntrebăm noi că ce și cum d-or ajuns și ii la Jula? Grăvila lu' Păsulă în spune că iel o fost la یشpital — și-m și povestește dă baiurile care l-o adus la doctori — apoi și Petre Cizmașu în spune cum că iel tumna dă la mort vine, că i-o murit on neam julan, apu d-acolo vine. Pintră aște vine voarba și dă teluieile dîn zî ce trece tă' mai multe legate d-o înmormîntare.

Cînd aud io căznire lui, dăloc în adu-să-i aminte de ce am citit io înt-on jurnal

romănesc, bunăuără că înt-on sat, nu pre îndăpărtat, cam amu-s vo cinci-șasă ani, o familie o cumpărat, în locuri bune, o mulțime dă locuri dă morminte, apu amu le vînd cu prețuri tă' cam dă cinci-șasă uări mai nalte dîcît cum le-o cumpărat pă vremuri.

Nici n-am gătat bine cu voarbele mele, cînd Petre în spune aci cum că tumna dăspră una ca asta or vorovit și ii înainte dă ce ne-am fi întălnit, adecate că așe o umblat și familie răposatului înmormîntat amu: or cotat on loc potrivit, dă' nu pre ș-or aflat, cînd vine la ii on bărbat bărbos și le arită o groapă „săpată dă brîncile lui” pă care u-ar vinde, că are nevoie dă bani amu, apu urmașii facă ce-or vre cu osămintele lui ș-așe.

Îște, și dă năcazu mortului, și dă grije că nu i-or afla on loc dă hodină veșnică cumsăcade unui tată cinstit, or cumpărat locu dă la bărbosu, dă' c-on preț mult mai mare dîcît cile pă care li i-or arîtat ciosu cimitirului, zîcînd că înt-o situație ca asta nu să cuvine să te uiț la prețuri...

La tâte aște Grăvila, în glumă, o mai adăugat cum că d-a bună samă cel ce ș-o vîndut groapa gîndește că cu asta u-a pă-căli pă „baba cu coasa” — pă cum fîne și zîcala dîn bătrîni — și cînd nu l-a afla la locu lui pă cel ce ș-o cumpărat locu în morminte, moarte s-a duce-n treaba ii. La voarbele aște am zîmbit noi, cum să cuvine, dă' în suflet amărîț am rămas.

Vă dorește sănătate cît mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Poezia ca stare de asediu

Din lirica lui Pavel Gătăianțu

Pavel Gătăianțu s-a născut la Sînmiai (Locve), Voivodina, la 15 decembrie 1957, într-o familie românească. Termină școala elementară românească în comuna natală, iar liceul economic la Alibunar. Urmează apoi cursurile Facultății de științe politice din cadrul Universității din Belgrad, după care lucrează ca profesor la Academia pedagogică din Virșeț și la Liceul economic din Alibunar. În prezent este jurnalist la Radio Novi-Sad, redactor al rubricii culturale a programului în limba română. A fost primul președinte al asociației Comunitatea Românilor din Iugoslavia, între anii 1990–1994. Este membru al redacției revistei de literatură și artă „Lumina” din Novi-Sad. Poemele sale sînt traduse în germană, slovenă, maghiară, slovacă și ruteană. A primit numeroase premii literare în Iugoslavia și România.

Avangardă, postmodernism, pop-culture, nici una din sintagme nu i se potrivește deplin. Puțin din toate acestea, alături de manifestarea unei atitudini post-hippie sau, pe alocuri, mai degrabă punk.

Citind poezia lui Pavel Gătăianțu ai senzația că poetul își strigă nemulțumirea în piața publică, împrăștiind manifeste, în timp ce walkman-ul de la brîu îi susură în urechi ritmuri de blues. O ironie acidă, dublată de gustul pentru metafora șocantă, ascund un lirism sugestiv provenit dintr-o sensibilitate asumată ca o povară sau ca un blestem. Agitat în permanență, poetul se află într-o continuă stare de asediu. Pavel Gătăianțu și-a pus sufletul în palmă, l-a scos pe tarabă și, poet fiind, nu și-l poate apăra decît prin cuvînt. Pavel Gătăianțu nu scrie poezii, ci trage cu gloanțe de cuvinte în haosul lumii post industriale.

Adrian Șimon

Dragă, te rog aranjează un aperitiv pentru iubirile ratate

*Trăiești liber – demn, ți se spune
cu toate că uneori visele tale
de pe etajeră sînt doar niște
simple exaltări luate
dintr-un thriller în vogă.*

*Dragă, te rog aranjează un aperitiv
pentru iubirile ratate
pentru carnea tranșată de avocado
cu o rutină în care noaptea Sfântului
Bartolomeu e o simplă jucărie.
Citești horoscopul din ziarul
de ieri și simți cum te apasă
dragostea ca un dovleac din Texas
după ce ai posedat-o
(într-o zonă pitorească)
lunecînd în depresii – animalule.
(ha, ha. Rîde Iggy Pop)*

*Lupii singuratici își schimbă birlogul
zise ea în bucătărie
lăsînd un pui de cuc în cuiib
și pe mine cu el,
două păsări fără țintă.*

Observator pentru incendiu

*Te caută moartea pe-acasă,
iubito,
solidară ca mafioții,
de pildă
și luna de sînge-mi plînge
cu roșiile-i lacrimi
și stelele cad împrejur
precum smochinele coapte
toamna.*

Tresar.

*Acoperă-mi inima cu ceva,
iubito,
și-ți voi pune apoi
ochelarii de țără-n păr
din a mea pădure de raze
și zîmbete zdrențuite
din fostul meu viitor,
flăcările tale copleșitoare
să mă mistuie iarăși
ca un incendiu trecător.*

*Acoperă acest poem
cu frunze ruginite
pentru că eu
am devenit toamnă
unicul tău observator.*

Stau de vorbă cu bunicul
o zi întreagă. Se prăbușește
noaptea peste noi, ca roua
peste ochii ierbii. Îmi dau
mai apoi seama că pleoa-
pele bunicului sînt acoperite
de doi metri de pămînt și
că a scăpat telexul de
seară. Nu-i nimic, i-am zis,
au fost schimbate focuri de
arme în centrul Beirutului
și a mai fost schimbat un
guvern în Africa. Bine, zise
bunicul, și căzu pe gînduri,
scuipînd pămînt în timp ce
eu îmi vedeam de treburi.

Jimmy Hendrix avea
ochi negri. Plete negre.
Buze negre. Bucățile sale
muzicale erau servite pe
farfurii de faianță. Cu foarte
multă duritate și foarte
puțin reproș. Butlerul său
Joe era introdus, prin tran-
sfuzie, în vene. Printre glo-
bulele roșii. Globulele albe
dansau cumplit, cum numai
fulgerul zgîrie norii. Azi
au fost puse pe piață tri-
couri cu chipul său, pentru
vulpi. Undeva prin Arizona.
Jimmy împarte mălaiul cu
bizonii. Hei, Joe!

Totu-i dus de vînt și de Pink Floyd

Pe cîmpul de luptă iluziile.
cresc la înălțimea viziunii
și se aciuiesc așa cum condorii
în respirările cerești.

Simți bufnița cum soarbe
fulgere din ochi pînă la ultima
suflare iar trupul se răcește
ca apa fierbinte în ceașca de ceai.

E moartea asta, dragă,
sau, poate părul tău cel negru?

La Putna lîngă bustul lui Eminescu

Doamne, cine-s ăștia ce-ți acoperă
calea cu marmură și ziduri de tristețe,
cine-s ciunțiții, și nebunii și golanii
și zeii la întîmplare gradați cu lauri.
Cine-i norodul ce se ucide în juru-mi
cum nici într-un blestem
niciunde nu scrie.

Suflul din străbuni adînc mă doare
precum camea tănuită cu sare.
O! Ce grele cuvinte mi-ai dăruit
tu mie
ce vorbe nepotrivite îmi cad din
gură-n poezie.

Unde-i Vlad, unde-i Ștefan?
Unde-s armașii osteniți de glorie.
Cine s-a ascuns în ochii Mariei
și cu lacrimi privirile-i le-acoperi,
de zeci de secole ceața pe sîinii-i
se zdrobi și acum pruncii sug doar
la o statuie.

Vrem îndurare și nu moștenire
să împărțim cei o mie de ani
plini de iubire
să vorbim despre întoarcere
și despre o nouă naștere – să vorbim
lîngă tronul cel alb să plutim pe ape
noi cei aplecați și uitați aici,
mîngiați de gloanțele veșniciei
mereu bătrîni și mereu prigoși.

Aprobare pentru spînzurarea ploii

Prin amalgamul de voci
și detunături, în tranșeu,
tin trei gloanțe în palme.

Primul o să-l trag în aer
și-o să sfărîm cu el tristețea
de pe pieptul abia înmugurit al ierbii.

Cu cel de-al doilea o să încalc
legea neagră a camuflajului,
călînd astfel limbile degerate.

Cu ultimul glonte o să-mi ucid dublura
în piața publică și-o să cer aerului
să mă exileze să devin ușor ca trîmbele
de scînteie.

Cîndva, pe la începutul anilor '70 ai secolului trecut, ca membru al echipei de șah giulane GYSE, am participat – chiar și în lunile de iarnă – la mai multe tipuri de competiții, printre care și la tradiționalul concurs de șah organizat de săptămînalul maghiar „Szabad föld”. Fiind vorba de o vacanță între două runde ale campionatului oficial, perioadă în care se organizau fel de fel de concursuri „de iarnă” individuale și pe echipe în mai multe discipline sportive, atît mie, cît și colegii mei ne-a plăcut mult atmosfera amicală și forma „lejeră” a acestor competiții, unul dintre factorii care ne-a „sugerat” ideea inițierii unui asemenea tip de întreceri și sub egida săptămînalului nostru.

Un alt factor care ne-a întărit în decizie a fost faptul că în periodicul românilor bănațeni puteam urmări, an de an, știri cu privire la organizarea sistematică a unor competiții sportive sub denumirea „Cupa Libertății”. Așadar, de aici ideea organizării competițiilor sportive și la noi, – bineînțeles, concomitent cu dorința de a populariza și prin această acțiune organul nostru de presă, *Foia noastră*, scopul propriu-zis al șirului de manifestatii sportive pornite a mai fost „întărirea legăturilor sportive și prietenești dintre oamenii muncii de naționalitate română ei între ei înșiși și în-

Echipa de fotbal a săcălenilor, câștigătoare a primei ediții

tre români și cei de alte naționalități cu care trăiesc împreună, apoi crearea unei posibilități în plus pentru a face sport în masă” – după cum putem citi în apelul lansat de redacția Foi de pe acele vremuri.

Toate acestea s-au petrecut în ultimile luni ale anului 1974, de aceea pare cam bizară formularea „După cîțiva ani de pauză, redacția Foia românească ar dori să reinvie o tradiție frumoasă care a fost cunoscută în cercul iubitorilor ȘAH-ului. În vacanța de iarnă am dori să organizăm la sediul redacției (...) »Cupa de șah Foia românească«.” (Foia românească, nr. 46, p. 14) Un sfert de veac (și ceva mai bine) nu se cuvine a fi considerat o perioadă de numai „... cîțiva ani...”, iar cît privește eșecul

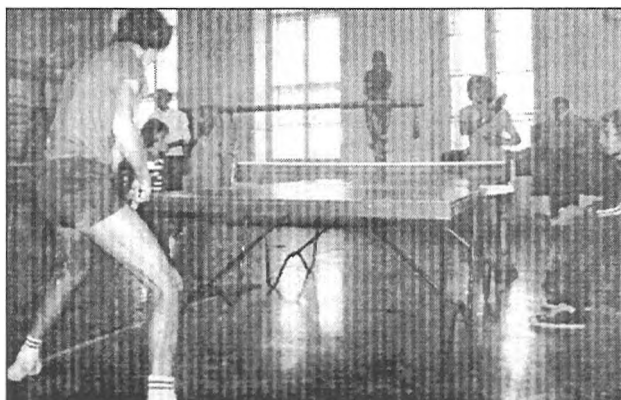
Competiții a trei discipline sportive „Cupa Foia noastră”

total al inițiativei „lăsată în apele ei” să nici nu mai vorbim! Se cere a ști: o competiție de proporții – „La concurs așteptăm prezentarea românilor din Ungaria, indiferent de vîrstă sau sex.” – necesită o muncă organizatorică complexă, bine-gîndită și precisă, implicînd respectarea angajamentului asumat în scris...

Datorită faptului că ideea organizării „Cupei Foia noastră”, la început, n-a fost acceptată de tovarășul Petru Silaghi, secretarul general al Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria, ca urmare, inițiativa redacției Foi noastre n-a fost sprijinită de gazda ei, adică de Uniune, și pentru că redacția nu avea surse financiare proprii pentru organizarea unui asemenea concurs sportiv cu caracter de masă, ajutorul a venit din partea Secției pentru sport din plasa Giula, organ care s-a dovedit a fi un excelent partener în toate privințele.

La apelul lansat de către cele două instituții au răspuns afirmativ 10 localități populate și de români, după cum urmează: Bătania, Otlaca-

Ambele ediții ale „Cupei Foia noastră” – prima în anul 1975, a doua cu un an mai tîrziu – s-au desfășurat a trei discipline sportive, și anume: fotbal în șapte (minifotbal), tenis de masă (simplu, pe-

Aspect din timpul unui meci cîștigat de primul clasat, Tiberiu Lukács (Aletea)

rechi și pe echipe) și șah rapid (individual și pe echipe). Caracterul de masă al seriei de competiții a fost asigurat și prin faptul că singurul criteriu al înscrierii și participării la concurs a fost ca cei înscriși să fie domiciliați în localitățile noastre populate și de români.

Debutul jocurilor pomite pentru cupa Foi noastre a avut loc la 28 septembrie 1975, cînd pe arena de handbal din curtea căminului românesc, s-au întîlnit la fotbal în 7 echipe sosite la Giula din șase localități. Meciul decisiv s-a jucat între două formații bihorene, meciul final fiind cîștigat de Săcal, care i-a învins pe apateni cu scorul de 4:3. Așadar, primul trofeu pus în joc cu inscripția „Cupa Foia noastră, ediția '75” a intrat în posesia săcălenilor – cea mai bine pregătită echipă a turneului – care a păstrat cupa un an de zile.

Datorită faptului că la ediția '76 a cupei s-au prezentat 11 echipe, meciurile s-au jucat, simultan, pe arena mare a orașului-gazdă Giula, în trei grupe preliminare, cu un efectiv de peste o sută de tineri amatori ai fotbalului. Primii clasai în preliminarii au continuat cursa pentru cupă într-un final în trei, din care au ieșit învingători micherechenii, pe locul doi clasîndu-se formația „A” a beduaniilor.

„Depășind cele mai îndrăznețe așteptări, actuala ediție a cupei Foia noastră, competiție patronată de Secția pentru sport a Oficiului de plasă Giula, s-a soldat cu un deplin succes de

participare, cu un înalt nivel de luptă și cu o ambianță plăcută a amicitiei sportive, factori care ne determină să facem tot posibilul pentru ca acest șir de întreceri să devină o manifestație sportivă tradițională a tinerilor de la

masă, dar de această dată aletenii au sosit cu o gardă de amatori, ceea ce a însemnat că deținătorii cupei au trebuit să se mulțumească cu locul 4, totalizînd doar 6 puncte. Pe primele trei locuri s-au clasat: 1. Micherechi (26 de puncte), 2. Giula (10 puncte) 3. Chitighaz (8 puncte).

Însă, deși „competiția a fost dominată de o adevărată atmosferă a prieteniei sportive” (Fn. 1 decembrie 1976, p. 8), nici în această privință nu s-a făcut tot posibilul pentru ca...

În ciuda unor eforturi de excepție, depuse spre a aduce la Giula cît mai mulți iubitori ai șahului, la primele două ediții ale cupei Foia – deși la concurs în ambele cazuri s-au înscris cîte 8-10 echipe – în sala culturală a căminului românesc la concurs s-au adunat doar cîte o echipă din Bătania și Micherechi, cărora li s-au alăturat giulanii cu două formații. Prima ediție (21 decembrie 1975) a fost cîștigată de Bătania, pe locul doi clasîndu-se Giula, locul trei revenindu-i echipei din Micherechi.

Ediția '76 a Cupei Foia noastră (12 decembrie 1976) la șah rapid (2x15 minute) au dominat-o giulanii, a căror formație „A” a cîștigat net toate partidele desfășurate într-un sistem tur-retur. Pe locul doi al tabelii finale s-a plasat echipa bătăniilor, în vreme ce micherechenii din nou au ocupat locul al treilea.

Însă, după cum mulți știu corect: „tradiția frumoasă care a fost cunoscută în cercul iubitorilor ȘAH-ului” – deși „Despre atmosfera cordială și de bună prietenie care a dominat și această ediție a cupei nu putem vorbi decît numai în superlative. Spiritul amicitiei a stră-

Șahiștii micherecheni (în stînga) și cei din Giula (în dreapta) în timpul meciului-derbi

Prima ediție (2 noiembrie 1975) a fost dominată de aleteni, care, în frunte cu Tiberiu Lukács, juniorul, au cîștigat toate probele la care s-au înscris, justificînd renumele județean (și, pe vremuri, național) al tenismenilor din Aletea.

Aceleași localități ș-au trimis reprezentanți și la ediția a doua (14 noiembrie 1976) a competițiilor la tenis de

bătut toate partidele, scurtele pauze, analizele și discuțiile personale...” (Fn. 15 decembrie 1976, p. 8) – nici întrecerile la șah nu s-au transformat într-o durabilă tradiție. Motivele renunțării la acest mod de popularizare a presei românești scrise sînt multe – la cap cu lipsa banilor! – ceea ce ne avertizează să nu mai credem în minuni...

Alexandru Hoțopan

Fotbal

Evoluțiile jucătorilor români în campionatele din străinătate

Jucătorul român al echipei AS Monaco, **Florin Răducioiu**, a evoluat în partida pe care formația sa a pierdut-o, sim-bătă, în deplasare, cu scorul de 0-1, în fața grupării RC Lens, în etapa a XXIV-a a campionatului Franței.

Răducioiu a intrat pe teren în minutul 66, în locul lui Famerud.

Ionel Ganea a marcat un gol în minutul 62 al meciului câștigat de VfB Stuttgart, sim-bătă, în deplasare, cu scorul de 2-1, în fața echipei Werder Bremen, în etapa a XX-a a primei divizii germane. Ganea a evoluat pe întreaga durată a meciului. Echipa VfL Wolfsburg, cu românul **Dorinel Munteanu** titular, a terminat la egalitate, scor 1-1, meciului disputat, sim-bătă, pe teren propriu, cu formația Borussia Dortmund.

Munteanu a obținut penaltii în urma căruia Wolfsburg a egalat scorul prin Marici. **Vasile Miriuță** a jucat toate minutele în partida în care gruparea Energie Cottbus a fost învinsă, cu scorul de 2-0, în deplasare la Nuremberg. **Laurențiu Reghe-campf** nu a evoluat pentru Energie Cottbus.

Constantin Gilcă a jucat pe toată durata meciului pierdut de echipa sa, Villarreal, sim-bătă, în deplasare, cu scorul de 1-2, în fața formației Real Sociedad. **Gheorghe Craio-veanu** nu a evoluat pentru Villarreal.

În etapa a XXV-a a diviziei secunde a campionatului spaniol, jucătorul român al echipei UD Salamanca, **Lucian Marinescu**, a fost trimis pe teren în minutul 50 al meciului cu formația Elche, scor 1-4, în lo-

cul lui Mario. **Constantin Barbu** a evoluat 63 de minute în meciul pe care echipa sa, Numancia, l-a pierdut, pe teren propriu, cu scorul de 1-2, în fața formației Badajoz. Barbu a fost înlocuit cu Iznata, în timp ce **Laurențiu Roșu** nu a jucat pentru Numancia.

Jucătorul român al echipei Vitesse Arnhem, **Ștefan Nanu**, a evoluat toate minutele în meciul pe care formația sa l-a terminat la egalitate, scor 0-0, sim-bătă, în deplasare, cu gruparea AZ'67 Alkmaar, în etapa a XX-a a campionatului Olandei.

Echipa Southampton, fără **Dan Petrescu**, a terminat la egalitate, scor 1-1, meciul disputat, sim-bătă, în deplasare, cu gruparea Arsenal Londra, în etapa a XXV-a a campionatului Angliei. Mediafax

Franța se pregătește cu România

Pentru meciul amical care se va disputa miercură viitoare pe „Stade de France” între reprezentativele Franței și României, selecționerul **Anghel Iordănescu** va conta pe 19 jucători. Generalul a convocat deja 12 fotbaliști, care evoluează în campionate străine: Gh. Popescu (Lecce), Chivu (Ajax), Contra (AC Milan), Prodan (Messina), Ghioane (Dinamo Kiev), Codrea (Genoa), D. Munteanu (VfL Wolfsburg), Mutu (Verona), Rosu (Numancia), Adrian Ilie (Valencia), Moldovan (FC Nantes) și Ganea (VfB Stuttgart). Dintre cei care joacă în țară cel mai sigur loc îl au portarii **Stelea** și **Lobont**, care în mod normal nu au cum să fie ocoliți de selecționer. În planurile lui Iordănescu pentru confruntarea cu deținătoarea titlului mondial și european se mai află rapidiștii **Raț**, **Șoavă** și **Lencs, primi doi remarcați după turneul din Portugalia. Puiu se gîndește să-l retragă pe Chivu în centrul defensivei, unde el evoluează constant la Ajax. Acest pas este de așteptat și pentru că **Filipescu** este accidentat.**

Confruntarea amicală va fi transmisă de postul de televiziune România 1.

Iordănescu s-a hotărît asupra tehnicienilor care-l vor înlocui pe Gabi Balint și pe Florin Cheran. Aleșii lui Puiu sînt Anton Doboș și Ilie Stan.

PSD a cîștigat partida de fotbal cu UDMR

Echipa de fotbal a partidului de la guvernare din România, condusă de **Cozmin Gușă**, a învins nu de mult, la Slănic Moldova, reprezentativa UDMR cu scorul de 8 la 4, transmite Mediafax citînd surse din delegațiile celor două partide, care timp de două zile au discutat condițiile încheierii unui nou protocol de colaborare. Meciul amical de fotbal s-a organizat la inițiativa UDMR care a lansat provocarea susținînd că va face praf partidul majoritar. Doar la fotbal. Echipa UDMR a început în forță partida, reușind să stabilească scorul de 3-2 la pauză. Căpitanii celor două echipe au fost deputatul UDMR **Raduly Róbert** și secretarul general al PSD **Cozmin Gușă**, iar printre jucători s-a aflat și ministrul Informațiilor Publice, **Vasile Dîncu**.

Olimpiadă

22 de tricolori pentru Jocurile Olimpice de iarnă

Delegația României pentru Olimpiada de iarnă de la Salt Lake City este compusă din 22 de sportivi. Ultimii incluși pe lista olimpicilor sînt patinatoarea **Roxana Luca**, nominalizată de către Federația Internațională de Patinaj că poate participa la JO, și boberul **Gabriel Popa**, ca rezervă de împingător. În vîrsta de 19 ani, Roxana Luca s-a antrenat în

Germania cu **Marius Negrea** și a ocupat locul 21 în topul general al recentelor Europene de la Lausanne. **Gabriel Popa** a fost acceptat pe listă la propunerea lui **Eduard Pană**, reprezentant al sporturilor de iarnă, fiind al cincilea bober român pentru Salt Lake City, unde competiția olimpică va începe la acest sfîrșit de săptămînă.

Nadia invitată în China

Nadia Comăneci a vizitat China la sfîrșitul lunii trecute, alături de alte foste glorie olimpice, cum ar fi atletul **Edwin Moses** și înotătorul **Mark Spitz**, într-o acțiune de sprijinire al unui program caritabil. Nadia a fost invitată de „Laureus

Sport for Good Foundation”, prima întîlnire avînd loc la Beijing, orașul care va găzdui Olimpiada de vară din 2008. În capitala Chinei, Nadia a mai fost însoțită de atletul chinez **Lu Yao**, scopul vizitei fiind promovarea sportului.

Box

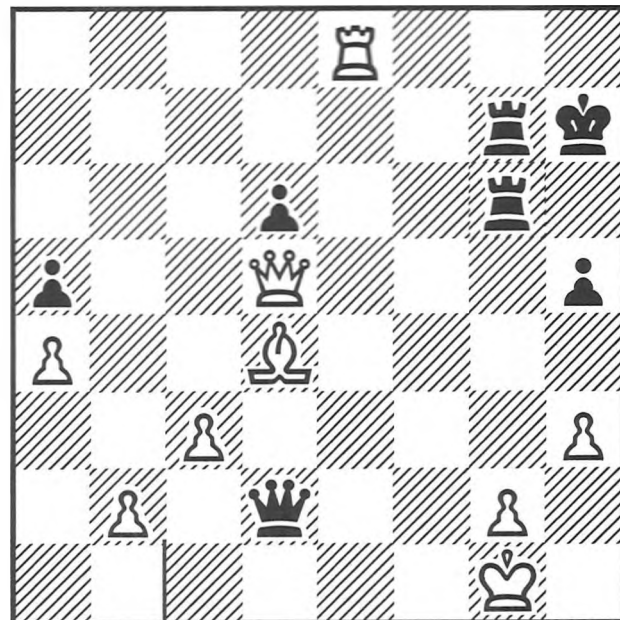
Cucereanu, cel mai tehnic la Internaționalele Ungariei

Boxerii români și-au trecut în cont, la sfîrșitul lunii ianuarie, trei medalii de aur în cadrul Internaționalelor Ungariei, desfășurate la Debrețin, **Marian Velicu**, **Waldemar Cucereanu** și **Florin Băncescu** impunîndu-se clar în finalele categoriilor 51 kg, 55 kg și 63 kg. Totodată, Cucereanu

a încîntat asistența prezentă la Debrețin, fiind declarat la finalul competiției cel mai tehnic boxer. Din păcate, deși s-a calificat în ultimul act al turneului, **Claudiu Rasco** nu a obținut permisiunea medicului de a urca în ring, din cauza unor probleme medicale.

ȘAH

Keres – Janșa, 1970

Albul la mutare, atac prin descoperire

Rezolvarea exercițiului:

1. Th4 2. N:8 2. N:8 2. N:8 2. N:8

ROMÂNIA

Luni 11 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.30 Bravo, Bravissimo (R) 9.00 Film. (R) Avionul condamnatilor 11.00 Știrile de sâmbătă asta (R) 11.30 Telesciclopedia (R) 12.30 Spectacolul lumii... 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Istorie polemică 14.00 Pro Patia 15.00 Cronica 16.30 Interes general 17.30 Corect 17.35 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 Serial. Becker 19.00 Jurnal 19.45 Curat Caragiale! Paroli! 19.50 Iarță-mă! 20.50 Serial. Orașul Ingerilor! 21.45 Față-n față 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 51% Europa 23.45 Marele jazz 0.45 Jurnal (R) 1.30 Interes general (R) 2.30 Iarță-mă! (R) 3.30 Spectacolul lumii... 4.00 Față-n față (R) 5.00 51% Europa.

Marti 12 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.20 Serial. Zorro 8.10 Iarță-mă! (R) 9.10 Serial (R) Orașul Ingerilor! 10.00 TVR Timișoara 12.00 Ghici cine vine la tine? 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Puncte cardinale 14.00 Față-n față (R) 15.00 Cronica 16.00 Feminin 16.45 Serial. Pasuni 17.30 Corect 17.30 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 Serial. Becker 19.00 Jurnal 19.45 Curat Caragiale! Paroli! 19.50 Film. Obsesia 21.25 Amprente 21.40 Frontal 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Lumea dansului 24.00 Feminin (R) 0.45 Jurnal (R) 1.30 Puncte cardinale (R) 2.00 Istorie polemică (R) 2.30 Serial. Frumosele școli 4.00 Frontal (R) 5.00 Serial. Zorro. (R).

Miercuri 13 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.20 Serial (R) Zorro 8.10 Film (R) 9.45 Amprente (R) 10.00 TVR Cluj 10.00 Garantat 100% (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Căminii ca noi 14.00 Bucuriile muzicii 15.00 Panorama 16.00 Medicina pentru toi 16.45 Serial. Pasuni 17.20 Corect 17.30 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 Serial. Becker 19.00 Jurnal 19.45 Curat Caragiale! Paroli! 19.50 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Detectiv fără voce 20.50 Cu ochii-n 4 21.50 Recurs la moră! 22.50 Jurnalul de noapte 23.00 Informația 24.00 Poveste de dragoste (R) 0.50 Jurnal (R) 1.35 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Detectiv fără voce (R) 2.25 Amprente (R) 2.35 Cu ochii-n 4 (R) 3.35 Știrile de sâmbătă asta (R) 4.05 Recurs la moră! (R) 5.05 Serial (R) Zorro.

Joi 14 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.20 Serial. Zorro 8.10 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Detectiv fără voce (R) 9.05 Cu ochii-n 4 (R) 10.05 TVR Iași 12.00 Muzica e viața mea! (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 51% Europa (R) 14.15 Eveniment 15.00 Conștiența 15.30 Panorama 16.00 Vino să vezi! 16.45 Serial. Pasuni 17.30 Corect 17.30 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 Serial. Becker 19.00 Jurnal 19.45 Curat Caragiale! Paroli! 19.50 Film. Prințesa și cerșetorul 21.30 Reflecții rutiere 21.45 Eufemistica 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Profesioniști 34.00 Vino să vezi! (R) 0.45 Jurnal (R) 1.30 Eveniment (R) 2.15 Reflecții rutiere (R) 2.30 Serial. Frumosele școli 4.00 Euroatlantica (R) 5.00 Serial (R) Zorro.

Vineri 15 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.20 Serial (R) Zorro 8.10 Film. (R) Prințesa și cerșetorul 9.45 Reflecții rutiere (R) 10.00 TVR Craiova 12.00 Profesioniști (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Drepturile omului 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Conștiența 16.00 Poveste de dragoste 16.45 Serial. Pasuni 17.30 Corect 17.30 Serial. Baywatch Hawaii 18.20 Știri 18.35 România politică 19.00 Jurnal 19.40 Curat Caragiale! Paroli! 19.50 Film. Asasinul țarului 21.40 Știrile de sâmbătă asta 22.10 Serial. Amy 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Film. Agenții 1.00 Jurnal (R) 1.45 Drepturile Omului (R) 2.45 Lumea dansului (R) 3.45 Puncte cardinale (R) 4.15 Serial (R) Amy 5.05 Serial (R) Zorro.

Sâmbătă 16 februarie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 7.50 Gara-lui lui Ziggy 9.20 Serial. Necazuri de puștoaică 10.10 Auto Club 10.55 O vedetă populară 11.45 Debut 50 plus 12.45 Jurnalul de prânz 13.00 Desene animate 13.15 Film. Inimă de cristal 15.00 Garantat 100% 16.00 Ora G 17.00 Telesciclopedia 18.00 Muzica e viața mea! 19.00 Jurnal 19.25 Agenda Europeană 19.30 Curat Caragiale! Paroli! 19.35 Serial. Titani 20.30 Film. Gitanul Andres 2.20 Jurnalul de noapte 22.35 Televiziunea Decizii dureroase 0.15 Garantat 100% (R) 1.15 Jurnal (R) 1.45 Bucuriile muzicii (R) 2.45 Telesciclopedia (R) 3.45 Debut 50 plus (R) 4.45 Ceasul deșteptător (R).

Duminică 17 februarie

6.00 Universal credință 8.10 Desene animate 8.40 Serial. Horace și Tina 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Conferința de presă 12.55 Jurnalul de prânz 13.00 Spectacolul lumii 13.30 Film. Urmărirea pe gheață 14.55 Bun de Tipar! 16.30 Bravo, Bravissimo! 18.00 Glume, bocane, aventuri 19.00 Jurnal 19.30 Curat Caragiale! Paroli! 19.35 Ghici cine vine la tine? 20.35 Film. Jocul 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Bravo, Bravissimo! (R) 0.30 Ghici cine vine la tine...? (R) 1.30 Jurnal (R) 2.00 Bun de Tipar! (R) 3.35 Știrile de sâmbătă asta (R) 4.05 Ora G (R) 5.05 Tezaur folcloric (R).

TVR

Luni 11 februarie

6.00 Arca lui Noe 6.35 Serial (R). Magicianul 7.00 Serial (R). Fete vesele 7.30 Cafeaua de dimineață 8.30 Serial. Piatra magică 9.00 Lumea lui Chiț-Chiț (R) 9.45 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 D'ale lui Mitică (R) 11.10 Cronici votive (R) 11.40 Călătorind prin țară (R) 12.10 Ziua națională a Iranului 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.05 Oprirea obligatorie 15.25 Alea cu Ghimpi (R) 15.45 Gata cu fumurile! 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 16.55 Știri 17.00 Paleta 18.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 19.30 Piramida 20.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 20.40 Reforma la bani mărunti 21.00 Telegiurnal 21.35 Teatrul Național de Televiziune prezintă: O scrisoare pierdută 24.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 5.15 TVM Messenger

Marti 12 februarie

6.00 Serial (R). Captiv în viitor 6.50 Poftă bună cu Petrișor! 7.05 Preitenii lui Piticot (R) 7.50 Serial. Fete vesele 8.15 Desene animate 9.35 Gata cu fumurile! 9.40 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.05 Bărbați, la cratiță! (R) 11.10 Răscruți (R) 11.40 Afaceri la cheie (R) 12.10 Poftă bună cu Petrișor! (R) 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Alea cu Ghimpi (R) 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 16.55 Știri 17.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 18.00 Serial. Drumul spre Avonlea 18.50 Fețe 19.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 19.30 Piramida 20.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 21.00 Telegiurnal 21.15 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 22.25 Serial. Captiv în viitor 23.15 Paleta (R) 24.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 2.20 Telegiurnal (R) 2.35 Afaceri la cheie 3.05 Serial (R). Fete vesele 3.30 Splendorile naturii (R) 4.15 Video-clipuri 4.25 Documentar 5.15 TVM Messenger

Miercuri 13 februarie

6.00 Serial (R). Drumul spre Avonlea 6.50 Poftă bună cu Petrișor! 7.00 Serial. Captiv în viitor 7.50 Serial. Fete vesele 8.15 Desene animate (R) 9.45 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 Televiziunea, dragostea mea! (R) 11.10 Camera de gardă (R) 11.40 E dreptul tău! (R) 12.05 Gata cu fumurile! 12.10 Poftă bună cu Petrișor! (R) 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.00 Olanda reconstruiește Batavia 15.20 Sport plus 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 16.55 Știri 17.00 Ava 17.30 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 19.15 Alea cu Ghimpi (R) 19.30 Piramida 20.00 Serial. Captiv în viitor 21.00 Telegiurnal 21.30 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 23.25 Sport plus (R) 24.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 2.55 Teatrul Național de Televiziune (R). O scrisoare pierdută 5.15 TVM Messenger

Joi 14 februarie

6.00 Serial (R). Captiv în viitor 6.50 Poftă bună cu Petrișor! 7.05 Serial. Captiv în viitor 8.00 Serial. Fete vesele 8.25 Desene animate (R) 9.40 Gata cu fumurile! 9.45 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 Ava (R) 11.10 Paradisul de lângă noi (R) 11.40 Mit și istorie (R) 12.10 Poftă bună cu Petrișor! 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Documentar 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 16.55 Știri 17.00 Gata cu fumurile! 17.05 Documentar 18.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 19.05 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 19.30 Piramida 20.00 Gata cu fumurile! 20.05 Serial. Captiv în viitor 21.00 Telegiurnal 21.30 Film. Captiv în viitor 22.20 Serial. Lee Evans 23.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 23.25 Documentar (R) 0.15 Remix (R) 1.15 Bănașii la cratiță (R) 2.15 Telegiurnal (R) 2.45 Serial (R). Fete vesele 3.20 TVM Messenger 4.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 5.45 Veni, Video, Vici!

Vineri 15 februarie

6.00 Serial (R). Captiv în viitor 6.50 Poftă bună cu Petrișor! 7.05 Serial (R). Captiv în viitor 7.55 Serial. Fete vesele 8.20 Desene animate (R) 9.35 Gata cu fumurile! 9.40 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.10 Din coasta Evei (R) 11.10 Reforma la bani mărunti (R) 11.30 Video-clipuri 11.40 Puls 2002 (R) 12.10 Poftă bună cu Petrișor! (R) 12.25 Știri 12.30 Piramida (R) 13.00 Desene animate 14.15 Televiziunea, dragostea mea 15.15 Camera de gardă 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 16.55 Știri 17.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 18.05 Serial. Drumul spre Avonlea 18.55 Fețe 19.00 Serial. (R) Tată, am încurcat-o! 19.25 Gata cu fumurile! 19.30 Piramida 20.00 D'ale lui Mitică 21.00 Telegiurnal 21.30 Serial. Captiv în viitor 22.20 Serial. Lee Evans 22.50 Reforma la bani mărunti (R) 23.10 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 2.20 Telegiurnal (R) 2.50 Serial (R). Fete vesele 3.15 TVM Messenger 3.55 Serial (R). Drumul spre Avonlea 4.45 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002

Sâmbătă 16 februarie

6.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 7.00 Veni, Video, Vici! 7.15 Reforma la bani mărunti (R) 7.40 Arta apărării 8.10 Desene animate (R) 9.25 Gata cu fumurile! 9.30 Arca lui Noe 10.00 Lumea lui Chiț-Chiț 10.45 Serial. Magicianul 11.10 Serial. Piatra magică 11.40 Serial. Avocații și asociați 12.35 Atlas 13.05 Planeta singuratică 14.00 Știri 14.05 Bărbați, la cratiță! 15.05 Fețe 15.10 Serial. Adromeda 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 16.55 Știri 17.00 Serial. Timpul trecut - spionii care l-au păcălit pe Hitler 17.50 Gata cu fumurile! 18.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 19.35 Serial. Scurte povestiri cinematografice 20.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 20.40 Video-clipuri 19.50 Gata cu fumurile! 21.00 Știri 21.10 Serial. Prietenii 21.50 Serial. Captiv în viitor 22.40 Despre viață și sex 23.25 Serial. Captiv în viitor 0.15 Serial. Lee Evans 0.45 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 3.00 Video-clipuri 3.10 TVM Messenger 3.40 Serial (R). Prietenii 4.20 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 4.50 Serial (R). Andromeda 5.25 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002

Duminică 17 februarie

6.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 7.45 Veni, Video, Vici! 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferma 9.30 Cronici votive 10.00 Prietenii lui Piticot 10.56 Serial. Magicianul 11.10 Serial. Piatra magică 11.45 Serial. Wishbone 12.10 Paradisul de lângă noi 12.45 Alea cu Ghimpi 13.05 Splendorile naturii 14.00 Știri 14.05 Gata cu fumurile! 14.15 Corpul uman 15.10 Serial. Andromeda 15.50 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 16.55 Știri 17.00 Expediție în necunoscut 17.30 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 18.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 19.20 Serial. Captiv în viitor 20.25 Serial. Ce nămeapament! 21.00 Știri 21.05 Serial. Prietenii 22.15 Serial. Captiv în viitor 22.45 Pop Club 23.45 Alea cu Ghimpi (R) 24.00 Jocurile Olimpice Salt Lake City 2002 3.05 Serial (R). Iubiri celebre ale sec. XX 3.35 Serial (R). Prietenii 5.00 Serial (R). Andromeda 5.25 TVM Messenger

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

11 FEBRUARIE, LUNI (redactor: Monica Rocsin)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară - redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

12 FEBRUARIE, MARȚI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

13 FEBRUARIE, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

14 FEBRUARIE, JOI (redactor: Adam Bauer)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” - emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

15 FEBRUARIE, VINERI (redactor: Eva Iova)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foaia românească” 11.55: Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul „Lumea femeilor” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Actualități la români din Banatul Sîrbesc - relatează Cornel Mata din Virșet 11.50: Știri și curiozități din România - relatează Simona Pele din Timișoara 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

16 FEBRUARIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Monica Rocsin)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.30: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 15.00: Party Time - magazin de muzică ușoară 15.30: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

17 FEBRUARIE, DUMINICĂ (redactor: Monica Rocsin)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

13 februarie 2001 (m1 ora 13.30)

Reluare: 16 februarie 2001 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămîna viitoare:

Emisiunea românească va prezenta secvențe din balul românesc pe țară, organizat nu demult la Giula. Într-un scurt reportaj veți putea cunoaște și activitatea Clubului Pensionari din Giula, înființat la sfîrșitul anului trecut. În final se va prezenta catehizarea adulților, întreprinsă în Parohia Ortodoxă Română din Micherechi.

Realizator: Tiberiu Boca

Sponsorul nostru Tiszane

Emisiunea în limba română

**24 de ore din 24
pe 756 kHz**

Internet: www.rrr.ro

e-mail: ro@rrr.ro

Tel./fax: 00401-3142118

Gemeni

**ESENȚA
MIȘCĂRII**

În Ungaria

în două localități:

la Bichișciaba și la Nagylak

**FM 92,1 MHz STEREO RADIO
VOCEA EVANGHELIEI ORADEA**

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

- muzică - știri locale și BBC - emisiuni

pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO - ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15-21.45

SW 31 și 49 m - vineri: 18.30-18.45 - sîmbătă:

18.00-18.45 - duminică: 18.30-18.45

Petrecere la Aletea

„Balul de acum a avut două scopuri: în primul rând ca oaspeții să se distreze cât mai bine, pe de altă parte am dorit să întrunim grupa tinerilor cu cea a adulților din cadrul Asociației Păstrătorilor de Tradiții din Aletea” – ne-a declarat în cadrul unui interviu domnul Ioan Sălăjan. „Am avut noroc că la frontieră au fost foarte amabili vameșii și în afara pașaportului nu au cerut nimic altceva de la formația

de muzică populară din Sîntana. Acestor muzicanți li se datorează faptul că oaspeții noștri de la bal s-au distrat foarte bine. La petrecere au venit nu numai locuitorii români din oraș ci și cei de altă naționalitate (unguri, țigani), respectiv prieteni de-ai noștri din alte localități.”

La balul cu merinde s-a putut nu numai dansa dar și cânta, iar cei mai norocoși s-au putut întoarce acasă după tragerea tombolei – cu multe cadouri valoroase.

I. Cozma

Bal pe malul Tisei

La miezul nopții, cum este obiceiul, s-au tras la sorți biletele de tombolă, fiind împărțite peste 30 de cadouri. Sponsorii balului au fost Autogovernarea Românească din Seghedin, Consiliul Județean Arad, Direcția pentru Cultură din Arad, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și Parohia Ortodoxă Română din Cenadul Unguresc. Venitul biletelor de tombolă, la fel ca în anii trecuți, și de această dată a fost oferit Parohiei Ortodoxe Române din Seghedin.

E. Iova

Petrecerea românilor din Seghedin, devenită deja tradițională, s-a desfășurat simbata trecută, pe 2 februarie, la restaurantul „Kék csillag” (Steaua albastră). Cei în jur de 60 de participanți au dansat pe muzica asigurată de o formație din Șercad. Printre oaspeții serii s-au aflat Caius Parpală, președintele Consiliului Județean Arad și diplomații Consulatului General al României de la Seghedin.

Un lucru îmbucurător pentru manifestarea din acest an a fost prezența masivă a tinerilor studenți de la facultățile din orașul de pe malul Tisei, fapt care ne dă speranță că noua generație va duce mai departe această tradiție.

FOAIA
românească
8 FEBRUARIE 2002
www.foaia.com

Săptăminal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Ștefan Oroian, Rita Ruja. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2002: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptăminalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.